

(18. 9.)

VOORLOOPIG VERSLAG BETREFFENDE DE NOTA'S
VAN WIJZIGINGEN, INGEZONDEN BIJ BRIEVEN
VAN 14 EN 27 JANUARI 1914.

Het nader afdeelingsonderzoek heeft aanleiding gegeven tot de volgende beschouwingen en opmerkingen.

Algemeene beschouwingen.

Verscheidene leden betreurden de late indiening van de beide Nota's van Wijzigingen. De eerste werd ingezonden bij brief van 14 Januari 1914 en bereikte de Kamer bij den aanvang van de mondelinge behandeling van hoofdstuk VII B der Staatsbegroting, de tweede, ingezonden bij brief van 27 Januari d. a. v., ontving men enkele dagen vóór het nader afdeelingsonderzoek.

Men hoopte, dat de Minister doordrongen zal blijken van de noodzakelijkheid om met groote voortvarendheid en energie aan het herstel van het financieel evenwicht te arbeiden. Al wilde men den Minister geen mededeelingen omtrent zijne voornemens ontlokken alvorens deze vasten vorm hebben gekregen en genoegzaam zijn voorbereid, zoo zoude men het toch zeer toejuichen, indien hij, bij de beantwoording van dit Voorloopig Verslag, gelegenheid vond eene uiteenzetting te geven van de financieele vooruitzichten voor de naaste toekomst en van de wijze, waarop de Regeering in de dekking van het bestaande tekort en van de uitgaven voor de door haar aangekondigde maatregelen denkt te voorzien. Men meende deze vraag te mogen stellen, wijl men vermoedde, dat het financieel werkplan der Regeering thans wel vaststaat.

Eenige leden verklaarden, dat, waar de behandeling in de afdelingen van laatstbedoelde Nota van Wijzigingen slechts enkele dagen na de indiening plaats vond, de tijd hun had ontbroken de daarbij gedane voorstellen voldoende na te gaan, zoodat zij zich het recht moesten voorbehouden in de openbare vergadering opmerkingen te maken, welke niet schriftelijk werden ingeleid.

Anderen billikten het dat de Minister evengenoemde wijzigingen nog in het ontwerp had aangebracht, omdat zij het gewenscht achtten al hetgeen betrekking had op de inkomstenbelasting te gelijker tijd te behandelen.

Het had de aandacht van vele leden getrokken, dat de toelichtingen der Nota's van Wijzigingen minder volledig en nauwgezet waren samengesteld dan de Memorie van Toelichting van het oorspronkelijk wetsontwerp, die in dit opzicht met meer dan gewone zorg was bewerkt. Ook de redactie der wijzigingen was dikwijls minder gelukkig. Bij de behandeling der artikelen zou dit nader aan het licht treden. Hier wenschte men echter te wijzen op een gemis aan nauwkeurigheid, dat in de Nota an schrijff- en drukfeilen (gedrukt onder n°. 4) werd geconstateerd en herstelling eischt. Daar toch worden „drukfeilen in de Nota van Wijzigingen” verbeterd ten aanzien van een drietal artikelen (artt. 40, 50 en 109), die in de te verbeteren Nota van Wijzigingen in het geheel niet voorkomen.

Alvorens tot de behandeling der artikelen over te gaan, werden de hoofdpunten besproken, die tot de wijzigingen aanleiding gaven, n.l. de aanslagregeling, de navordering, het tarief voor naamlooze vennootschappen, de waardebeoordeling van onroerende goederen, de stichtingen en de wijziging ten aanzien van den zoogenaamden kinderaftrek.

De aanslagregeling.

Bij de eerstbedoelde Nota van Wijzigingen wordt aan het dienstvak der registratie de behandeling der aanslagen in de inkomstenbelasting opgedragen betreffende hen, die voor aanslag in de vermogensbelasting in aanmerking komen.

Van verschillende zijden betreurde men dat de Minister op het laatste oogenblik deze ingrijpende wijziging in het wetsontwerp heeft aangebracht. Dientengevolge is tusschen de ambtenaren van de registratie en die van de directe belastingen een strijd ontbrand, welke aan de uitvoering van de wet niet ten goede kan komen. Alleen bij krachtige en eendrachtige samenwerking tusschen beide categorieën van ambtenaren kan worden bereikt, enerzijds dat de schatkist ontvangt wat haar toekomt, anderzijds dat den belastingplichtige noodelooze moeite en last worden bespaard. Waar zoowel in het wetsontwerp van den Minister DE MEESTER als in dat van den Minister KOLKMAN de uitvoering der inkomstenbelasting aan de ambtenaren der directe belastingen was opgedragen en daarmede dit twistpunt reeds eenige jaren uitgemaakt scheen, betwijfelde men of het juist gezien was, dat de tegenwoordige bewindsman het opnieuw met zooveel nadruk op den voorgrond bracht door te elfder ure een anderen weg in te slaan.

Wat de wijziging zelve aangaat, verklaarden zeer vele leden daartegen aanvankelijk ernstige bedenking te hebben. De bij de Nota van Wijzigingen behorende toelichting kwam hun op verschillende punten onjuist en overigens weinig klemmend voor, terwijl er naar hun oordeel tal van argumenten voor pleiten, het door 's Ministers ambtsvoorgangers voorgestaan stelsel te handhaven.

In bedoelde toelichting wordt ter verdediging der voorgestelde wijziging vooral op deze drie punten de aandacht gevestigd:

1°. dat de ambtenaren der registratie beter dan die der directe belastingen de vermogensinkomsten kunnen beoordeelen en ook in ander opzicht door hunne aanraking met het „volle practische leven” voor de regeling der aanslagen in de inkomstenbelasting de voorkeur verdienen;

2°. dat bij eene verdeling van werkzaamheden, als de Minister beoogt, de uitbreiding van personeel zoo gering mogelijk zal kunnen zijn;

3°. dat de belastingplichtige door de wijziging wordt gebaat, doordien de behandeling van zaken vereenvoudigd wordt.

Omtrent een en ander werd het volgende in het midden gebracht.

1°. Om te betoogen dat de ambtenaren der registratie de aangewezen personen zijn om den aanslag te regelen van hen, die voor een aanslag in de vermogensbelasting in aanmerking komen, bedient de Minister zich op bladz. 1 van zijne toelichting van cijfers, welke bewijskracht door vele leden werd ontkend.

De Minister stelt voorop, dat onder de 97 948 personen, die in 1911/1912 in de vermogensbelasting waren aangeslagen, er 56 761 niet in de bedrijfsbelasting vielen, en trekt de conclusie dat dezen „dus enkel inkomsten uit vermogen hadden”, weshalve over hun aanslag beter door de ambtenaren der registratie kan worden beslist. Waar 's Ministers verdere uiteenzetting er toe strekt, te bewijzen, dat ten slotte slechts ± 27 000 personen overblijven, wier inkomsten door de ambtenaren der registratie zullen worden onderzocht, hoewel het dienstvak der directe belastingen daarvoor beter geschikt zoude zijn, is het van groot belang de waarde der door den Minister gegeven cijfers en van zijne conclusie nader te onderzoeken.

Het getal 97 948 leidt, naar men opmerkte, tot eene verkeerde voorstelling van zaken, wijl ingevolge het wetsontwerp, zooals het thans is gewijzigd, door den inspecteur der registratie zullen behandeld worden alle gevallen, waarin personen door hem „geacht worden” belastingplichtig te zijn in de vermogensbelasting. Dit in aanmerking nemend moet, naar sommigen meenden te weten, het getal 97 948 met meer dan de helft vermeerderd worden.

Ook de conclusie, dat de 56 761, die niet in de bedrijfsbelasting vielen, enkel inkomsten uit vermogen hadden, eischt herziening. De Minister vergeet hierbij de vrijstelling, welke het landbouwbedrijf thans ten goede komt doch zal worden opgeheven. De landbouwers, veehouders, warmoezeniers, boom- en bloembollenkweekers vallen niet in de bedrijfsbelasting, doch hebben niet enkel inkomsten uit vermogen.

Voorts betoogt de Minister, dat er onder de 41 187, die in vermogens- en bedrijfsbelasting beide waren aangeslagen, ongeveer 14 000 waren, die naast inkomen uit vermogen een vast bedrag als inkomen uit arbeid hadden en dat de beoordeeling van hunne arbeidsinkomsten dus geene moeilijkheid kon opleveren. Het laatste werd allerminst toegegeven. De herhaaldelijk voorkomende gevallen, waarin zich quaesties voordoen omtrent berekening van beroepsonkosten, kortingen enz., leiden tot eene andere conclusie. Bovendien werd betwijfeld, dat de bedoelde 14 000 personen uitsluitend een vast inkomen uit arbeid zouden hebben, waar zoo vaak naast een vast traktement of salaris wisselende inkomsten uit bijbetrekkingen worden genoten.

Om het getal van voor de ambtenaren der registratie bezwaarlijk te beoordeelen gevallen zoo klein mogelijk te doen voorkomen, wijst de Minister er op, dat het rechte cijfer 27 000 vermoedelijk nog eene vermindering zal ondergaan omdat de vermogensbelastingplichtigheid eerst met f 16 000 zal aanvangen. Hiertegenover staat intusschen dat, ingevolge eene andere door hem voorgestelde wijziging, de aanslag van het onroerend goed zal worden berekend naar de verkoopwaarde, ten gevolge waarvan velen, die thans buiten de vermogensbelasting vallen, daaraan zullen hebben bij te dragen.

Moest men derhalve op grond van een en ander de op blz. 1 der Toelichting gegeven becijfering wraken, ook achten vele leden de nadere argumentatie, dat de dienst der registratie grooter geschiktheid biedt voor de door den Minister hem toegedachte taak, allerminst overtuigend.

Vooreerst bestreed men de bewering, dat de inspecteur der registratie beter dan de inspecteur der directe belastingen de inkomsten uit vermogen kan beoordeelen ook waar een bedrijf wordt uitgeoefend. Men achtte het moeilijk voor tegenspraak vatbaar, dat de ambtenaren der directe belastingen door hunne ervaring beter vertrouwd zijn met de bedrijven en, waar degenen, die een bedrijf uitoefenen, hun vermogen veelal in dat bedrijf beleggen — men denke aan voorraden, vorderingen op handelsdebiteuren, werktuigen enz. —, kon voor den aanslag in de belasting kwalijk de voorkeur geschonken worden aan den inspecteur der registratie, die ten aanzien van bedrijven geenerlei ondervinding opdoet.

Men ging zelfs verder, en achtte in het algemeen de stelling onjuist, dat vermogensinkomsten ter beoordeeling van den dienst der registratie moeten worden gelaten.

Bestaat het vermogen in onroerende goederen, dan biedt het onderzoek van den ambtenaar der directe belastingen, die door de uitvoering van de personeele belasting beter op de hoogte is van huren en pachten, eerder dan dat van den ambtenaar der registratie kans eene juiste beoordeeling te verkrijgen.

Geldt het belegging van vermogen in aandelen van naamloze vennootschappen, dan zal de ambtenaar der registratie toch zijne inlichtingen moeten ontvangen van den dienst der directe belastingen; voorts is er in zake belegging in effecten, op grootboeken e.d., geen goede grond aan te voeren voor de bewering, dat de beoordeeling van de hierdoor verkregen inkomsten door den ambtenaar der registratie de voorkeur verdient.

Men voegde hieraan toe, dat kennis van de vermogens veelal niet medebrengt wetenschap omtrent de inkomsten, uit vermogen verkregen. Deze toch kunnen, naar den aard der belegging, zeer uiteenloopen, gelijk ook op bladz. 1 van de Memorie van Toelichting van het wetsontwerp wordt uiteengezet.

Aan het vorenstaande knoopten eenige leden de opmerking vast dat de ervaring aan de ambtenaren der directe belastingen een zooveel beter inzicht geeft, wijl de inkomsten uit bedrijf zooveel grooter zijn dan die uit vermogens; berekend werd dat

naar de gegevens over 1911/1912 de cijfers konden geacht worden te zijn respectievelijk 800 en 305 miljoen gulden.

Ten onrechte wordt het denkbeeld verspreid, dat de dienst der registratie steeds op vaste gegevens zijne beslissingen grondt, terwijl de ambtenaren der directe belastingen op vage indrukken moeten afgaan. Toegegeven werd, dat de dienst der registratie de beschikking heeft over hoogst belangrijke gegevens betreffende nalatenschappen door de stelselmatige verzameling daarvan op de successiekantoren. Deze kunnen echter zonder bezwaar aan den dienst der directe belastingen worden medegedeeld. Hetzelfde geldt tot zekere hoogte van de gegevens, voorkomende in te registreeren akten. Men vergelijkte wat dienaangaande wordt gezegd op bladz. 13 der Memorie van Antwoord. Men maakte hierbij de meer algemeene opmerking dat gegevens, één dienst ter beschikking staande, ten nutte van de geheele administratie moeten worden aangewend. Voor mededeeling van gegevens aan de administratie der directe belastingen is in dit geval veel te zeggen, wijl het vrij gemakkelijk is de op positieve feiten berustende gegevens, die zich in handen van den dienst der registratie bevinden, te doen overbrengen; de gegevens van de administratie der directe belastingen leenen zich minder goed voor mededeeling. De wetenschap van dit dienstvak immers berust voor een goed deel op tal van bijzondere feiten en bekendheid met speciale gevallen, die slechts alle te zamen en in onderling verband inzicht geven in de geldelijke omstandigheden der belastingplichtigen.

Overigens werd ten aanzien van de hier besproken gegevens van den dienst der registratie opgemerkt, dat, al kunnen die een enkele maal dienst doen voor de berekening der inkomsten, als regel geldt, dat bijzonderheden, in akten voorkomende omtrent enkele speciale vermogensbestanddeelen, slechts betrekkelijk zelden waarde hebben voor de beoordeeling van een totaal inkomen.

Nu zoekt de Minister een correctief in de diensten, welke commissies van aanslag kunnen bewijzen, doch — naar sommigen meenden — wordt daarbij aan den arbeid dier commissies eene betekenis toegekend, welke deze in de practijk niet heeft: zeker in 90 pct. van de gevallen gaan de voorstellen van de inspecteurs der directe belastingen in de vergadering dier commissies ongewijzigd en schier onbesproken door.

Dat de inspecteurs der registratie, naar de mededeeling in de toelichting, met het volle practisch leven in voortdurende aanraking zijn, werd van verschillende zijden ontkend. Eerder meende men dit van de ambtenaren der directe belastingen te kunnen zeggen. Dezen staan door de uitvoering van de bedrijfsbelasting, van de personeele belasting, van de accijns-wetgeving en van de tariefwetgeving veel meer in het volle practische leven dan de dienst der registratie, welke meer het karakter heeft van een administratieven bureaudienst.

Terwijl de inspecties der registratie groote dienstkringen hebben, waardoor zooveel meer schriftelijk moet worden behandeld, hebben ambtenaren van de directe belastingen zittingsdagen in schier elke gemeente en wordt ook vooral omtrent de ten plattelande bestaande toestanden door hen gemakkelijker een goed oordeel gevormd.

In tegenstelling met hetgeen de toelichting hieromtrent opmerkt, meende men dan ook dat laatstgenoemde ambtenaren, ook ter zake van het landbouwbedrijf en de daaruit verkregen inkomsten, het juiste orgaan vormen ter uitvoering der nieuwe belastingregeling. De aard der belastingen, waarvan de inning reeds thans aan hen is opgedragen, geeft hun daarvoor de vereischte geschiktheid, terwijl zij ook in de colleges van zettters reeds voortdurend met de landbouwers in aanraking kwamen. De dienst der registratie heeft minder gelegenheid zich van de landbouwinkomsten op de hoogte te stellen, al is deze dienst door de taxaties voor het successierecht min of meer bekend met de verkoopwaarde van de onroerende goederen.

Als argument voor de zienswijze van den Minister wordt verder aangevoerd, dat de ambtenaren der registratie over meer rechtskennis beschikken. Men merkte echter op, dat zich slechts

Heffing eener inkomstenbelasting.

in een onbeduidend klein aantal gevallen rechtsvragen van ingewikkeld aard voordoen. Hoofdzaak is de kennis van tal van omstandigheden en bijzonderheden, die omtrent de inkomsten der belastingplichtigen licht verschaffen. Bovendien ontbreekt het den ambtenaren der directe belastingen niet aan rechtskennis. Sedert 1896 worden de inspecteurs ook in burgerlijk recht, handelsrecht en strafrecht geëxamineerd. Het is voorts niet zonder belang, dat de ambtenaren der directe belastingen met boekhouden vertrouwd zijn, een vak waaromtrent geen eischen zijn gesteld aan de ambtenaren der registratie.

2°. Dat de hier besproken wijziging tot eene zoo gering mogelijke uitbreiding van personeel zou leiden, werd door vele leden sterk betwijfeld.

Reeds werd gewezen op de groote dienstkringen van de inspecteurs der registratie. Aanstelling van tal van nieuwe ambtenaren en vermeerdering van het aantal klerken schijnt onvermijdelijk; opdrijving van reiskosten kan niet uitblijven. De dienst der directe belastingen is er reeds thans beter op ingericht om de noodige kennis te vergaderen ten einde tot eene juiste aanslagregeling te komen. Terwijl de dienst der registratie 6 directeuren, 45 inspecteurs en 139 ontvangers telt, beschikt die der directe belastingen over 8 directeuren, 92 inspecteurs en 376 ontvangers; bovendien kunnen ongeveer 2300 lagere ambtenaren vooral ook ten plattelande zeer belangrijke gegevens verzamelen.

Dit laatste is te meer van belang wijl in de steden het aantal belastingplichtigen niet noemenswaard zal vermeerderen; wel ten plattelande, maar juist daar zijn veel minder ambtenaren der registratie gevestigd dan van de directe belastingen, welke laatste allerminst met werk overladen zijn. Terwijl reeds thans bij herhaling klachten worden vernomen over den langen duur van de behandeling der aanslagen in de vermogensbelasting en het personeel der registratie de handen vol blijkt te hebben, kunnen de ambtenaren van de directe belastingen ten plattelande ook zonder groote uitbreiding van personeel veel meer werk verrichten dan waarmede zij thans zijn belast.

In dit verband werd nog opgemerkt, dat meer partij ware te trekken speciaal van de werkkraft der ontvangers van de directe belastingen, die wegens hunne plaatselijke bekendheid zeer geschikt zouden zijn, in den aanslag van de landbouwers en van de kleine neringdoenden te worden betrokken. Art. 55. laatste lid, doet reeds een stap in deze richting, door het mogelijk te maken dat de ontvangers het voorzitterschap van schattingscommissiën bekleeden. Sommigen zouden echter gaarne zien, dat de wet op dit punt eene nadere regeling in bedoelden zin inhield. De vergaderingen der schattingscommissiën zouden steeds moeten worden bijgewoond door de ontvangers, en art. 61 ware in art. 65 mede op de commissiën van aanslag van toepassing te verklaren.

3°. Van de door den Minister gewenschte regeling vreesden vele leden grooteren onslag en moeite voor den belastingplichtige, terwijl, naar hunne meening, aan die regeling het groote principieele bezwaar kleeft, dat eene ongelijkmatige behandeling der aangiften is te verwachten.

Eene niet geringe moeilijkheid werd geacht, dat zij, wier vermogen ongeveer f 16 000 bedraagt, nu van den ambtenaar der registratie, dan weer van dien der directe belastingen hun aanslag zullen ontvangen en dat zij, wier vermogen tot f 16 000 aangroeit, van de eene administratie naar de andere zullen worden overgebracht. Was de belastingplichtige gewoon zich aan een bepaald kantoor voor het vragen of geven van inlichtingen te vervoegen, in dit stelsel staat hij aan plotselinge verandering bloot; dit laatste wordt in de hand gewerkt door de vrijheid van den dienst der registratie om op eigen gezag belastingplichtigen naar zijne administratie over te brengen, eene regeling met het oog op de rivaliteit van de beide dienstvakken weinig tactvol geacht. Ook achtte men deze verandering van administratie bedenkelijk voor den belastingplichtige met het oog op de ver-

schillende gevolgen welke aan de twee soorten van aanslag — o. a. wat de invordering betreft (art. 78a en v. v.) — zijn verbonden.

Voorbeelden werden aangehaald om duidelijk te maken tot welke consequenties en bezwaren voor den belastingplichtige 's Ministers stelsel kan leiden. Een belastingplichtige, die niet geacht wordt vermogen te bezitten, zal in de plaats zijner vestiging, Hellevoetsluis, zijn belasting voldoen. Een volgend jaar wordt hij geacht voor vermogensbelasting in aanmerking te komen en door den inspecteur der registratie te Delft aangeslagen, al bleek ten slotte, dat zijn vermogen minder dan f 16 000 bedroeg; hij zal zich voor inlichtingen naar Delft hebben te begeven, voor betaling naar den ontvanger te Brielle; zonder eenige reden moet deze betaling thans in twee termijnen geschieden, terwijl hij te voren per maand kon betalen. Het daarop volgend jaar zullen de stukken van Delft naar Hellevoetsluis teruggezonden worden en treedt de oude toestand wederom in. Dergelijke gevallen zullen zich vaak voordoen en men vroeg: waartoe die omslag?

Betaling per postwissel zal slechts geringe vereenvoudiging brengen, terwijl daarmede in kleine plaatsen de geheimhouding in het gedrang komt.

Ook de fiscus zal van het stelsel nadeel ondervinden, wijl geen van de twee categorieën van ambtenaren zich zoo volledig als wenschelijk is van den financieelen toestand van den belastingplichtige op de hoogte zal stellen.

Men was met den Minister van meening, dat men het den belastingplichtige zoo gemakkelijk mogelijk moet maken, en in dit licht had men dan ook beschouwd het beoog van den Minister, dat hij die in de vermogensbelasting en in de inkomstenbelasting beide is betrokken, steeds met één en denzelfden ambtenaar in aanraking komt en de beide aanslagen op één biljet kunnen worden medegedeeld.

Zonder het gewicht van dit argument geheel te willen ontkennen, was men toch van oordeel, dat de beteekenis er van niet mag worden overschat.

Het percentage der aangeslagenen, dat tegen den aanslag opkomt of inlichtingen moet geven, is reeds thans niet groot; het getal van hen, die ter zake van beide belastingen op de bedoelde wijze met de ambtenaren in aanraking zullen komen, zal nog geringer zijn.

Wat voorts het gemak van één aanslagbiljet aangaat, merkte men op, dat, zoolang de aangeslagene in de vermogensbelasting zich toch ter betaling van personeele en grondbelasting naar het kantoor van den ontvanger der directe belastingen moet begeven, het voor hem onverschillig is of hij daar, dan wel bij den ontvanger der registratie zijn gelden ter zake van de inkomstenbelasting stort.

Wil men trouwens in deze richting gaan, waarom dan niet bepaald, dat de inspecteurs der registratie de vastgestelde aanslagen in de vermogensbelasting opgeven aan de inspecteurs der directe belastingen? Indien dezen den medegedeelden aanslag afzonderlijk opnemen in het biljet der inkomstenbelasting, is eveneens en op rationeeler wijze bereikt, dat de belastingplichtige slechts met één biljet te doen heeft.

In een der afdelingen werd het denkbeeld ontwikkeld, dat in het belang van een goeden aanslag in de beide belastingen de volgende regeling ware te treffen: de inspecteur der registratie gaat zelfstandig het vermogen na, de inspecteur der directe belastingen de inkomsten, daarbij afzonderlijk aantekenend welke daarvan uit vermogen worden getrokken; voordat de biljetten uitgaan, lichten de inspecteurs elkander omtrent de resultaten van hun onderzoek in; stemmen deze overeen, dan worden de biljetten den belastingplichtige toegezonden; zijn er verschillen van beteekenis, dan worden de desbetreffende posten door de beide inspecteurs in onderling overleg nagegaan en brengen zij tusschen de aanslagen in beide belastingen verband. Voor het geval geen overeenstemming mocht kunnen worden bereikt, ware te bepalen, dat de aanslag vastgesteld wordt door de commissie van aanslag, waarin beide inspecteurs zitting hebben.

De leden die dit denkbeeld opperden, meenden, dat zoodanige gang van zaken niet tot belangrijke vertraging behoefde te leiden. Immers de aanslagen in de bedrijfsbelasting gaan ook thans niet uit, voordat de administratie der directe belastingen door die der registratie is ingelicht omtrent de personen, die in de vermogensbelasting worden aangeslagen.

Ook werd de volgende regeling bepleit: de inspecteur der registratie stelt zelfstandig het vermogen en de inkomsten daaruit vast, regelt den aanslag voor de vermogensbelasting en deelt dezen aanslag alsmede de vastgestelde vermogensinkomsten mede aan den inspecteur der directe belastingen, die, gebruik makend van deze opgaaf, voor de uitreiking van het aanslagbiljet zorg draagt.

Wat de door den Minister aangevoerde argumenten aangaat, niet in de vorige drie punten behandeld, werd opgemerkt, dat, ter zake van schending van geheimen door ambtenaren der directe belastingen, nimmer klachten werden vernomen.

Ook het aan de navordering ontleende argument vond geen instemming. Men begreep niet waarom dit instituut minder goed tot zijn recht kan komen in het oorspronkelijk stelsel. Ook bij de toepassing van de wet op de bedrijfsbelasting blijkt vaak van verzwegen inkomsten. Bovendien moet ten aanzien van de talrijke personen, wier vermogen beneden f 16 000 bedraagt en derhalve in behandeling blijft bij de ambtenaren der directe belastingen, de dienst der registratie zich toch met de administratie der directe belastingen in betrekking stellen.

Tegenover de bestrijding, die 's Ministers stelsel blijkens het bovenstaande ondervond, werd het door sommige andere leden verdedigd.

Deze leden stelden voorop, dat onder het personeel der directe belastingen ten gevolge van de voorgestelde wijziging eene actie is ontstaan, welke een grooten omvang heeft aangenomen. Voor een deel meenden zij deze actie hieraan te moeten toeschrijven, dat de bevorderingskansen in het korps zeer slecht zijn, zoodat van de nieuwe regeling eene snellere promotie wordt verwacht. Ambtenaarsbelangen mogen echter den doorslag niet geven en men waarschuwde er tegen aan deze actie eene te groote waarde te hechten.

Wat de zaak zelve betreft, weerspraken zij, dat er aan de gegevens, welke den ambtenaren der registratie ter beschikking staan, geen groot belang zou zijn te hechten voor het onderzoek dat hun ter bepaling van de inkomsten van belastingplichtigen wordt opgedragen. Memoriën van successie zijn niet alleen dienstig om te leeren kennen hetgeen erfgenamen en legatarissen wordt toebedeeld. Ook wordt men er door bekend met hetgeen schuldeischers uit den boedel hebben te vorderen. Voorts wezen deze leden op de waarde van geregistreerde authentieke en onderhandsche akten, inventarissen, boedelscheidingen, gegevens betreffende schenkingen, koop, dading, huren, pachten, naamlooze vennootschappen, huwelijksche voorwaarden enz.

Men trok in twijfel of met goed recht hiertegenover kan worden gesteld de kennis verkregen bij de uitvoering van de personeele belasting. Het geldt daarbij veelal algemeen bekende gegevens.

Wat het landbouwbedrijf aangaat, werd de aanslagregeling door de ambtenaren van de registratie verdedigd met de opmerking, dat deze ambtenaren sedert vele jaren door de behandeling der aanslagen in de vermogensbelasting hieromtrent een schat van kennis hebben verkregen.

Men ontkende niet, dat onder het personeel der directe belastingen een groot aantal ervaren en kundige ambtenaren worden gevonden, maar toch werd betwijfeld of het overbrengen van gegevens, geput uit successiememoriën e. d., goed effect zou hebben, wijl men meende dat het dien ambtenaren moeilijk zou vallen die gegevens te beoordeelen en te gebruiken, waar zij niet door geregelden omgang met die stukken daarmede vertrouwd zijn.

Wat door de bestrijders van 's Ministers voorstel omtrent de kennis van het boekhouden was opgemerkt, was naar het oordeel van de leden hier aan het woord minder juist; kandidaten voor het examen voor surnumerair bij de registratie moeten het eindexamen aan eene hoogere burgerschool met vijfjarigen cursus met gunstig gevolg hebben afgelegd of een gelijksoortig diploma kunnen toonen.

Bijzonderen nadruk legden deze leden op het in de toelichting geschetst voordeel voor de belastingplichtigen, die in de vermogensbelasting worden aangeslagen, slechts met één ambtenaar en met één biljet te doen te hebben. Oproeping bij reclames door twee ambtenaren wordt vermeden, en voorkomen wordt, dat ook door de verschillende wijze van behandeling der reclames, met elkaar niet overeenstemmende beslissingen worden verkregen.

Ook meende men, dat vele bezwaren tegen het stelsel van den Minister moesten wegvallen als men bedacht dat een ieder die het verlangt aangifte kan doen (art. 39) en op verlangen van den aangever steeds eene commissie van aanslag den aanslag vaststelt (art. 66).

Er waren leden, die aanvankelijk van oordeel waren, dat het stelsel van het oorspronkelijk ontwerp de voorkeur verdiende, en toegaven dat klemmende gronden zijn aan te voeren tegen de daarin gebrachte, hier besproken wijziging, doch ten slotte wellicht deze wijziging zouden goedkeuren, omdat zij den ambtenaren der registratie grooten tact bij de uitvoering der belastingwetgeving toekenden. Ten aanzien van de vermogensbelasting hebben zij zich steeds met lof van hunne taak gekweten, terwijl de klachten omtrent gebrek aan bezadigheid, dat de ambtenaren der directe belastingen zou kenmerken, naar het inzien dezer leden niet geheel ongegrond waren. Deze ambtenaren plegen inderdaad met grootere gestrengheid te werk te gaan en niet onjuist werd aan de wijze waarop zij de invordering van belasting behandelden wel de naam van knijp- en piepsysteem gegeven. Door gedurig verhoogen van den aanslag totdat geprotesteerd wordt trachten zij hun doel te bereiken, terwijl de dienst der registratie zich aan de feitelijke gegevens pleegt te houden. Wel wordt de bewering vernomen dat dit door de ambtenaren der directe belastingen gevolgde stelsel voor den fiscus de voorkeur verdient. Echter werd deze opvatting onjuist genoemd. Een onredelijk opdrijven van de aanslagen werkt toch ontduiking en fraude in de hand.

Hiertegenover werd gesteld, dat ook de ambtenaren van de directe belasting, b.v. ten aanzien van de bedrijfsbelasting, steeds hebben getoond voor hunne taak berekend te zijn. Te groote fiscaliteit kon hun niet worden verweten, getuige het onbeduidend bedrag, waarvoor krachtens uitspraak in beroep ontheffing moest worden verleend. Anderzijds werd hierop geantwoord, dat het geringe bedrag van afschrijvingen wegens te hoogen aanslag in de bedrijfsbelasting geenszins beteekent erkenning door de belastingplichtigen van de juistheid van den aanslag. De klachten over te hoogen aanslag zijn niet zeldzaam, doch vele belastingplichtigen berusten in hun aanslag eenerzijds wegens de moeite en het tijdverlies met reclameeren gepaard gaande en anderzijds omdat zij, o. m. uit vrees voor concurrentie, er bezwaar tegen hebben hunne boeken over te leggen. Hiertegen werd wederom opgemerkt dat het toch moet worden betwijfeld of velen op dezen grond geneigd zijn te hooge belasting te betalen.

De navordering.

Vele leden konden zich er mede vereenigen, dat de Minister gehoor had gegeven aan den in het Voorloopig Verslag betreffende het wetsontwerp geoefenden drang om de vordering betreffende te min betaalde inkomstenbelasting gepaard te doen gaan met eene verhooging en deze overeenkomstig de wet op de vermogensbelasting te stellen op het viervoud van het bedrag van den aanslag.

Intusschen wenschten verscheidene dezer leden een onderscheid te zien gemaakt tusschen aangiften, welke opzettelijk

valsch zijn opgemaakt en die, welker onjuistheid niet aan kwade trouw mag worden toegeschreven.

Zooals de Memorie van Toelichting tot het oorspronkelijk wetsontwerp in het licht stelt, zijn vele te lage aangiften vermoedelijk te wijten aan vluchtigheid, misverstand en onkunde, en nu kwam het onjuist en ook ondoelmatig voor, de hier bedoelde belastingplichtigen met een zoo zwaar rechtsnadeel te treffen. In de Memorie van Antwoord werd er reeds op gewezen, dat de preventieve kracht van dezen maatregel ten aanzien van de vermogensbelasting in twijfel moet worden getrokken; reden te meer om deze verhooging, die er toe kan bijdragen de belasting impopulair te maken, met de grootste omzichtigheid toe te passen.

De leden hier aan het woord oordeelden de straf der verhooging alleen gerechtvaardigd in geval van opzettelijk verkeerde aangifte en achtten geen termen voor dit rechtsnadeel aanwezig indien de aangifte onopzettelijk foutief is. Deze gevallen — zoo meenden zij — zouden zich ten aanzien der inkomstenbelasting in veel grooter getale voordoen dan bij de vermogensbelasting.

Sommigen zouden de verhooging gaarne geheel uit het ontwerp geschrapt zien. Is de Minister daartoe niet bereid, dan verzochten ook zij de redactie van art. 82 in facultatieven zin te wijzigen, zoodat de bepaling slechts in toepassing behoeft te worden gebracht, als opzet bij het inzenden van eene te lage aangifte aanwezig blijkt. Eene zoodanige wijziging was ook hierom aanbevelenswaardig, wijl het averechts zou werken belastingplichtigen, die zelf de te lage aangifte herstellen, de verhooging te doen betalen. Het gevolg zou hiervan kunnen zijn, dat velen, wier te lage aangifte aanvankelijk aan vergissing of onkunde was te wijten, later met opzet tot het doen van zoodanige aangifte zouden overgaan. Zij zullen er tegen opzien eene naar hun oordeel nauwgezette aangifte te doen, waar juist deze hun de geldelijke straf kan doen belooft.

Andere leden waren het met het vorenstaande niet eens. Beschouwt men de verhooging als eene straf, dan bedenke men, dat opzet over het algemeen geen vereischte is om wegens overtredingen — ook wegens belastingovertredingen — gestraft te worden. Dezerzijds werd niet ontkend, dat het o. a. voor vele kleine neringdoenden bezwaarlijk zal zijn eene juiste aangifte op te maken. Echter zal zich ten aanzien van hen zeer zelden het feit voordoen, dat ingevolge art. 79 tot navordering kan leiden, terwijl de bepaling ook juist voor deze categorieën een hoogst noodige en heilzame prikkel zal zijn om zich zoo nauwkeurig mogelijk van hunne inkomsten rekenschap te geven. Deze leden kenden aan de bestreden bepaling groote preventieve kracht toe.

Voorts betoogden eenige leden, dat, als noodzakelijk complement van het navorderingsrecht, in de wet eene bepaling behoort te worden opgenomen, welke den belastingplichtige het recht geeft terug te vorderen hetgeen hij, ten gevolge van eene abusievelijk te hooge aangifte, betaalde. Men kan zich op het standpunt stellen, dat, zoodra tegen den aanslag niet meer kan worden opgekomen, het verschuldigde bedrag vaststaat en noch de administratie noch de belastingplichtige zich meer daartegen kan verzetten. Laat men dit standpunt echter ten behoeve van het Rijk varen, dan is het billijk in gelijken zin tegenover den belastingplichtige te handelen. Wel komen de artikelen 104 en 105 eenigszins hieraan te gemoet door de administratie de bevoegdheid te geven een onjuisten aanslag te verminderen, doch een recht daarop wordt den belastingplichtige niet toegekend.

Het tarief voor naamlooze vennootschappen, enz.

Het had algemeen bevreemding gewekt, dat de Regeering, het tarief, vermeld in art. 35, van 2,75 op 5 pct. verhoogend, met geen enkel woord melding maakt van hare houding tegenover het door de vorige Regeering ingediende wetsontwerp (n°. 85 der Zitting 1913—1914), dat tot strekking had, door

opcentenheffing op de van rechtspersonen geheven belasting, den financielen nood der gemeenten te verminderen. Door 's Ministers wijziging wordt de hand gelegd op gelden, die evengemeld wetsontwerp toedacht aan de gemeenten. Is de Regeering voornemens dat wetsontwerp te handhaven? Trekt de Regeering het wetsontwerp niet in, dan zal een te zware last op de naamlooze vennootschappen worden gelegd. Vervalt het wetsontwerp n°. 85, dan zal zulks eene ernstige teleurstelling zijn voor tal van gemeenten, welker financiën in droevigen staat verkeeren en die bij aanneming van dat ontwerp in beteren toestand zouden zijn gebracht.

Men vertrouwde, dat de Regeering hare bedoelingen op dit punt in de Memorie van Antwoord zal uiteenzetten. Hetgeen de Minister CORT VAN DER LINDEN in de vergadering der Kamer van 22 Januari 1914 (*Handelingen* bladz. 1394) hieromtrent heeft medegedeeld gaf geen zekerheid.

Verscheidene leden meenden, dat het wetsontwerp n°. 85 in geen geval mocht worden prijsgegeven. Zij wezen er op, dat door toeneming van den bedrijfsvorm der naamlooze vennootschap, in het bijzonder in de havensteden, een groot bedrag van het in de groote gemeenten verdiend inkomen aan de gemeentebelastingen wordt onttrokken. Het voorstel beoogt dezen misstand zooveel mogelijk te herstellen en is de vrucht geweest van overleg tusschen de Regeering en de Commissie van Voorbereiding in zake de regeling der gemeentefinanciën; het blijkt alom met instemming te zijn ontvangen. Men zou het in hooge mate betreuren, wanneer dit profijt, waarop de gemeenten grooten prijs bleken te stellen, in verband met de voorgestelde wijziging, weer voor haar verloren ging.

Mocht blijken dat de Regeering er toe zal overgaan bedoeld wetsontwerp in te trekken, dan rees de vraag hoe zij denkt de gemeenten schadeloos te stellen. Men wees er op, dat met eene verwijziging naar het aanhangig wetsontwerp betreffende de gemeentefinanciën niet kan worden volstaan. Zowel het Departement van Financiën als dat van Binnenlandsche Zaken — en evenzoo de Kamer — zijn met werkzaamheden overladen, zoodat er niet veel kans bestaat, dat dit wetsontwerp, waarover de gevoelens zeer uiteenloopen, in de eerstvolgende jaren wordt behandeld. Eenige leden voegden de opmerking hieraan toe, dat zij het ook niet wenschelijk zouden achten, indien de Minister aan deze moeilijke materie zijne aandacht ging wijden, alvorens de door hem aangekondigde herziening der successiebelasting de Kamer heeft bereikt. Naar hunne meening moest toch deze herziening vóór alles tot stand worden gebracht, wilde men verderen achteruitgang in den financielen toestand des Rijks stuiten.

De conclusie van deze beschouwingen was, dat, bij intrekking van het wetsontwerp n°. 85, eene noodregeling ten behoeve van de gemeenten moet worden ontworpen. Men herinnerde hierbij aan het in het Voorloopig Verslag betreffende hoofdstuk I der Staatsbegroting voor 1914 geopperde denkbeeld om de bepalingen der Gemeentewet in zake de belasting der forensen in dier voege te wijzigen, dat dezen zoowel in de woon- als in de werkgemeenten worden aangeslagen voor $\frac{2}{3}$ van hunne inkomsten.

Anderzijds bleven deze beschouwingen niet onbestreden. Men sprak het vertrouwen uit, dat wel degelijk in de eerstvolgende jaren, naast de belangrijke taak die dit Kabinet reeds op zich genomen heeft, ook eene voorziening in den nood der gemeentefinanciën, met name door eene verruiming van het gemeentelijk belastinggebied, ter hand zal worden genomen. Deze zaak is reeds sedert elf jaren, het tijdstip waarop de bekende Staatscommissie werd ingesteld, in hooge mate urgent. In het aanhangig ontwerp komen, behalve eene gewijzigde regeling van het forensenvraagstuk, waaromtrent zich bij de voorbereidende behandeling velerlei moeilijkheden voordeden, andere belangrijke punten voor, waaromtrent overeenstemming gemakkelijker schijnt te verkrijgen. Men betwijfelde derhalve dezerzijds, of de zekerste weg om eenig positief resultaat te bereiken wel zou zijn juist het moeilijk forensenvraagstuk *uitsluitend* aanhangig te maken, zij het dan in den vereenvoudigden vorm

waarin dit aangeduid werd, een vorm, die intusschen niet zou wegnemen, dat al de bekende moeilijkheden, met de forensenquaestie samenhangende, ook dan op den voorgrond zouden komen. Deze leden meenden dus niet op de aangeduide noodregeling, maar op eene algemeene verruiming van het gemeentelijk belastinggebied — waaronder ook eene principieele oplossing der forensenquaestie — te moeten aandringen.

Ook werd door eenige leden gevraagd of de meerdere opbrengst, ten gevolge van deze wijziging van art. 35 verkregen, niet geheel of ten deele aan de gemeenten kon worden uitgekeerd. Bij anderen vond dit denkbeeld geen instemming. Men meende, dat, zoo op naamlooze vennootschappen zwaardere lasten kunnen worden gelegd, de financieele voordeelen aan de gemeenten behoorden te komen op de wijze als in het wetsontwerp n°. 85 is voorgesteld.

Nog werd een andere uitweg aangewezen door leden, die van oordeel waren dat het wetsontwerp n°. 85 met eenige wijziging zeer wel ware te handhaven naast het verhoogd percentage van art. 35. Het getal 160 van artt. 1 en 2 van dat ontwerp, hetwelk strekt om naast de bestaande belasting van $2\frac{1}{2}$ pct. eene voor de gemeenten bestemde belasting van 4 pct. te verkrijgen, zou in 80 moeten veranderd worden. Naast de belasting van 5 pct. ingevolge art. 35 zou dan voor de gemeenten eene belasting van 4 pct. staan, totaal 9 pct. De in artt. 1 en 2 van het wetsontwerp n°. 85 gemaakte splitsing in 100 en 60 opercenten zou dan moeten worden vervangen door eene splitsing in 50 en 30 opercenten.

Het nauwe verband, waarin deze wijziging tot meerbedoeld wetsontwerp staat, deed ten slotte de vraag stellen, of de Minister omtrent de wijziging vooraf overleg heeft gepleegd met zijn ambtgenoot van Binnenlandsche Zaken.

Nader in beschouwing tredend omtrent het voorstel om het percentage der belasting tot 5 te verhoogen, verklaarden eenige leden er niet mede te kunnen instemmen, wijl bij hen te zeer woog het bezwaar, ook in de toelichting aangestipt, dat eene dubbele belasting wordt geheven, daar de dividenden ook bij de aandeelhouders als belastbaar inkomen uit vermogen worden aangemerkt. De verhooging maakt bovendien nog onbillijker de bepaling, dat ook hetgeen eene naamlooze vennootschap wegens het bezit van niet op naam staande aandelen ontvangt, in de belasting wordt betrokken. De gunstige bepaling van art. 19, lid 2, geldt slechts voor op naam staande aandelen. Men erkende, dat eene uitbreiding van deze bepaling tot ontduiking kan leiden; echter zou afdoende controle kunnen worden uitgeoefend, indien werd voorgeschreven, dat bedoelde winsten uit andere vennootschappen niet in mindering mogen worden gebracht, zoo de aandelen niet met nauwkeurige aanduiding van de maatschappij in de balans zijn vermeld.

De hier aan het woord zijnde leden erkenden, dat het zeer bezwaarlijk zou zijn in de tegenwoordige omstandigheden de belasting der vennootschappen, welke eigenlijk alleen met het oog op de buitenlandsche aandeelhouders verdedigbaar is, geheel af te schaffen, doch met eene verhooging, als hier wordt voorgesteld, konden zij niet meegaan.

Hoe, zoo vroegen deze leden, kwam de Minister er toe de verhooging tot 5 pct. op te voeren? De toelichting was uiterst sober en de argumenten daarin aangevoerd hadden naar hun oordeel weinig waarde. Een beroep op de behoefte van de schatkist kan eerst van invloed zijn, als de rechtmatigheid van de belasting vaststaat. De opmerking in de toelichting, dat de groote toeneming van het aantal naamlooze vennootschappen het gevolg moet worden geacht van de aan haar verleende wettelijke bescherming, scheen niet juist. De oorzaak dier toeneming zal toch voor een groot deel moeten gezocht worden zoowel in den geschikten bedrijfsvorm als in de eigenaardigheden van ons erfrecht, ten gevolge waarvan familiezaken bij sterfgeval dikwijls moeilijk kunnen worden gecontinueerd, zoo zij niet in eene naamlooze vennootschap zijn omgezet.

Andere leden waren bereid tot een verhooging van de zake-lijke dividendbelasting — hierop komt in het wezen der zaak

de aanslag der naamlooze vennootschappen in de inkomstenbelasting neer — hunne medewerking te verleenen nu de nood der schatkist zoozeer rijpt. In vele andere landen, zoo merkten zij op, is de dividendbelasting aanzienlijk hooger dan op dit oogenblik ten onzent het geval is. Aan de geopperde bezwaren van principieelen aard hechten deze leden weinig waarde. Zij zijn reeds tegen de bestaande heffing aan te voeren en soortgelijke bedenkingen worden geopperd tegen andere regelingen, waarbij dubbele belasting wordt opgelegd; gewezen werd op de naast de vermogensbelasting geheven grondbelasting. Waar het belastingen geldt, is veel te zeggen voor het standpunt, dat de Overheid niet te zeer aan theoretische bezwaren het oor moet leenen, wanneer zij op geschikte wijze en zonder groote belangen te schaden tot vermeerdering van haar inkomsten kan geraken.

Sommige dezer leden meenden trouwens, dat in beginsel deze dubbele belasting zeer goed te verdedigen is; in juridischen zin is er van dubbele belasting geen sprake; de wetgever roept de juridische persoon in het leven en alleen door zijn wil is het mogelijk zaken te drijven met onbeperkte winstkansen tegenover eene beperkte aansprakelijkheid bij verlies; het is toelaatbaar dat de Staat voor het gebruik van dien rechtsvorm eene vergoeding ontvangt.

Belastingheffing van naamlooze vennootschappen werd door enkele anderen ook verdedigd op dezen practischen grond, dat zij een gezond progressief karakter vertoont, wijl toch in het algemeen kan worden gezegd, dat, naarmate de inkomens van belastingplichtigen grooter zijn, een grooter deel van het vermogen in aandelen is belegd.

Dit laatste werd tegengesproken: er zijn tal van minder belangrijke naamlooze vennootschappen, waarvan de aandelen uitsluitend in het bezit zijn van de kleine burgerij.

Verscheidene leden, die in beginsel niet tegen deze belasting gekant waren, aarzelden toch met de voorgestelde verhooging mede te gaan. In het economisch leven vervult de naamlooze vennootschap eene zeer nuttige taak, waar zij de concentratie van kapitaal mogelijk maakt, en hierboven werd er reeds op gewezen hoe ook op andere wijze de vorm der naamlooze vennootschap aan maatschappelijke behoeften te gemoet komt. Het is niet gewenscht het gebruik van dien rechtsvorm te bemoeilijken door de belasting te hoog op te voeren.

Anderzijds werd hiertegenover opgemerkt, dat de naamlooze vennootschap zich in andere landen — genoemd werden Duitsland en Hongarije — voortdurend krachtig blijft ontwikkelen, hoewel daar de belasting aanmerkelijk hooger is dan bij dit wetsontwerp wordt voorgesteld.

Eenige leden hadden bezwaar de wijziging goed te keuren wijl ook de coöperatieve vereenigingen er in betrokken zijn. Indirect wordt aldus een zwaardere last gelegd op een groot deel der bevolking, welks inkomen niet van dien omvang is, dat bij elke belastingverzwaring daarmede niet ernstig rekening moet worden gehouden.

Door enkele leden werd bepleit art. 35 in dien zin te wijzigen, dat eene progressieve heffing, stijgend met het percentage van het dividend, wordt ingevoerd. Gewezen werd op zoodanige progressieve belasting in Indië.

Ook werd het denkbeeld geopperd een speciale belasting te heffen van een superdividend, b.v. boven 5 pct.

Vele andere leden konden zich met het denkbeeld van progressie niet vereenigen; zij achtten deze alleen te verdedigen, waar met draagkracht kan worden gerekend; van eigenlijke draagkracht kan echter slechts bij natuurlijke personen sprake zijn.

De waardebepaling van onroerende goederen.

Met het voorstel van de Regeering tot wijziging van de wet op de vermogensbelasting ten einde het onroerend goed naar de verkoopwaarde te doen aangeven, kon men zich van verschillende zijden niet vereenigen.

De bezwaren betroffen in de eerste plaats de nadeelige positie waarin ten gevolge van deze wijziging het onroerend

goed tegenover het roerend vermogen wordt geplaatst, terwijl men voorts de uitvoerbaarheid van den voorgestelden maatregel sterk in twijfel trok en vreesde dat deze tot groote kosten zou leiden, niet door de voordeelen opgewogen.

Wat het eerste punt aangaat, wees men op de verschuiving, welke op belastinggebied meer en meer ten nadeele van het onroerend goed plaats vindt. Reeds had de afschaffing van het overgangsrecht op effecten daartoe bijgedragen; daarop volgde de opheffing van de vrijstelling van den landbouw in de bedrijfsbelasting en thans wordt door het onroerend goed te doen aanslaan naar de verkoopwaarde een nieuwe stap in die richting gedaan. Men ontkende niet, dat de tegenwoordige regeling, waarbij door vermenigvuldiging van de belastbare opbrengst het voor de vermogensbelasting geldend bedrag wordt verkregen, onjuist is en ongelijk werkt; zeer zeker wordt daardoor het onroerend goed in bijna alle gevallen slechts naar een gedeelte der waarde getroffen; doch vooreerst moest men in het oog houden dat — naar op bladz. 3 der Memorie van Antwoord betreffend het wetsontwerp wordt in herinnering gebracht — te lage waardeberekening voor de vermogensbelasting nog niet altijd medebrengt te lagen aanslag in evenredigheid van de werkelijke opbrengst van het goed, en vervolgens vergete men niet, dat bij de vaststelling der vermogenslasten de berekening van de waarde van het onroerend goed niet zonder opzet aldus is geregeld, en uit billijkheidssoogpunt er toe werd overgegaan het onroerend vermogen in dit opzicht eene min of meer bevoorrechte positie te geven. Vrijstelling van de landbouwers in de bedrijfsbelasting en de mildere waardebepaling van het onroerend goed voor de berekening in de vermogensbelasting waren als compensaties te beschouwen voor de zware zakelijke belasting, die als grondbelasting wordt geheven. Nu het onroerend goed in de vermogensbelasting naar de verkoopwaarde zal worden aangeslagen, vervalt het argument, ten behoeve van de belasting der landbouwers in evenvermelde Memorie van Antwoord eenigszins naar voren gebracht, dat het onroerend vermogen juist wegens gezegde bevoorrechte positie den zwaarderden druk kan dragen, welke de belastingheffing van het landbouwbedrijf daaraan oplegt.

Men was van oordeel dat de thans besproken wijziging, die tot een aanmerkelijk hooger aanslag van de grondeigenaren zal leiden, vooral den eigengeërfden boeren een te zwaren last zal opleggen en ook op de pachten haar invloed niet zal missen, met het gevolg, dat de landbouw en de aanverwante bedrijven er zeer door zullen worden getroffen. Men wees hierbij op de niet hooge pachten, o.a. in de provincie Utrecht, en betwijfelde of de pachters in dien gunstigen toestand zullen blijven verkeren, als het onroerend goed naar de volle waarde in de vermogensbelasting zal worden aangeslagen.

Vervolgens — en hiermede kwam men tot het tweede, in den aanhef aangegeven, bezwaar tegen 's Ministers voorstel — betwijfelden vele leden of de Minister zich ten volle rekenschap heeft gegeven van de moeilijkheden, welke zich bij de uitvoering van de door hem gewenschte regeling zullen voordoen.

Ook leden, die het een eisch van billijkheid achtten, dat de eigenaars van onroerend goed, ook de eigengeërfde landbouwer, aan dezelfde lasten worden onderworpen als de overige ingezetenen, meenden dat vaststelling van den aanslag naar de verkoopwaarde op groote bezwaren zal stuiten. De toelichting is uiterst beknopt. Te recht wordt er in erkend, dat de verplichting het onroerend goed naar de verkoopwaarde aan te geven tot veel verschil van gevoelen tusschen den aangever en den inspecteur der registratie aanleiding kan geven, doch onjuist is de meening, dat vele aangevers met de schatting van hun onroerend goed minder moeite zullen hebben dan met de vermenigvuldiging der belastbare opbrengst. De aangevers zijn over het algemeen niet met de waarde van hunne goederen bekend en daar het eenige middel, dat de verkoopwaarde kan vaststellen, nl. een publieke verkoop, welke onder normale omstandigheden plaats

heeft, ontbreekt, moet men tot taxatie zijne toevlucht nemen. Hiermede gaan echter allerlei moeilijkheden gepaard. Men behoeft slechts zijne aandacht te wijden aan de talloze ont-eigenings-procedures, den laatsten tijd te Amsterdam en Rotterdam aanhangig, en de taxaties van dezelfde perceelen te vergelijken, om tot de bevinding te komen, dat deze soms duizenden uiteenloopen.

Zal nu de eigenaar telkens groote kosten moeten maken ten einde door taxatie het bedrag te kennen, dat hij heeft aan te geven, om dan toch nog met den fiscus, die zich met die taxatie niet vereenigt, in moeilijkheden te geraken? Dat dit laatste veelvuldig zal voorkomen, bewijst hetgeen ten aanzien van de schattingen voor het successierecht geschiedt. Herhaaldelijk neemt daar de administratie geen genoegen met de taxaties; eene door haar opgedragen schatting leidt haar dan somtijds tot het vaststellen van eene aanmerkelijk hoogere waarde dan die welke werd opgegeven en ook door deskundigen was geraamd; niet zelden is ten slotte de schatting der administratie foutief, blijkens het lagere bedrag, dat eene onmiddellijk daarna gehouden publieke veiling aanwijst. Men wenschte met die opmerking geenszins de kennis der taxateurs in twijfel te trekken, maar wilde hiermede slechts constateeren, dat de verkoopwaarde zeer dikwijls niet met juistheid vooraf is te bepalen en de wijziging van den Minister derhalve eene bron schept van moeilijkheden tusschen den belastingplichtige en de administratie.

Dit geldt zoowel voor ongebouwde als voor gebouwde eigendommen, zij het voor deze misschien in mindere mate. Groote, incurante perceelen in steden of op de grens der bebouwde kom gelegen, zijn vaak niet te schatten; van allerlei toevallige omstandigheden hangt de waarde af; zelfs van courante perceelen kan de waarde in enkele maanden 10, 20 pct. en meer uiteenloopen, al naar de verhouding van vraag en aanbod op de huizenmarkt. Ook afgezien daarvan daalt en stijgt de waarde, doordien sommige stadsdeelen na verloop van tijd minder, andere meer gezocht worden. De eigenaar zelf is zich van deze verandering in de waarde van zijn pand dikwijls niet bewust.

In het bijzonder wees men ook op de groote moeilijkheid, welke waarde aan fabrieken, magazijnen en bergplaatsen moet worden toegekend. Hier heerscht groote onzekerheid. Moeten deze bij de schatting worden beschouwd als onderdeelen van bloeiende bedrijven of zal als maatstaf gelden de waarde, welke zij bij liquidatie van het bedrijf ter veiling zullen hebben? Dat in het eerste geval een aanzienlijk hooger bedrag wordt verkregen spreekt vanzelf. De verschillen kunnen hier het dubbele en driedubbele bedragen.

Waar op schier elk gebied zoo groote onzekerheid bestaat, moesten vele leden 's Ministers voorstel arkeuren, te meer waar het hier een wet betreft, welke de administratie het recht van navordering schenkt en met viervoudige verhooging den belastingplichtige treft, die eene te lage aangifte indient. Ieder eigenaar van onroerend goed staat er aan bloot, dat als nieuw feit wordt aangemerkt het bekend worden der waarde door publieken verkoop en dat daarna navordering en boete op hem worden toegepast.

Ook het kostenbezwaar mocht niet over het hoofd worden gezien. Dwingt de wet den belastingplichtige tot taxatie, dan verzwart zulks zeer de hem opgelegde belasting en, waar het Rijk voortdurend de perceelen aan schatting zal moeten onderwerpen, terwijl de schattingen vanwege de Raden van Beroep zich daarbij voegen, kan een en ander tot zoo hoge kosten leiden, dat het twijfelachtig wordt of de schatkist bij de regeling baat vindt.

Betwijfeld werd of vele aanslagen in 1915 zullen tot stand komen, als eene algemeene schatting van gebouwde en ongebouwde eigendommen daaraan moet voorafgaan. Te gemakkelijk maakt de Minister zich van de moeilijkheid af door in de toelichting op te merken, dat en voor de successierechten en voor de heffing der registratierechten thans reeds schattingen plaats hebben; hij vergeet daarbij dat het daarbij om enkele, hier om alle perceelen van het geheele Rijk gaat.

Verschillende leden wenschten voorts in het bijzonder de aandacht der Regeering te vestigen op de gevolgen, die de regeling ten aanzien van bosschen en buitenplaatsen kan hebben.

Voor eerst doet zich ook vooral bij deze onroerende goederen de moeilijkheid der waardebepaling voor. Zal bij de vaststelling van de waarde van boschgronden jaarlijks ook het hout moeten in aanmerking genomen worden, al wordt het slechts b. v. eenmaal in dertig jaren gekapt? Zal ten aanzien van buitenplaatsen rekening zijn te houden met de waardevermeerdering, die zij hetzij door bebouwing van omliggend terrein hetzij door gebleken geschiktheid voor bollencultuur of andere intensieve bewerking hebben ondergaan? De belasting zal bij zoodanige berekening een aanzienlijk hooger bedrag aanwijzen dan in overeenstemming is met het rendement, dat de plaats naar haar tegenwoordige bestemming den eigenaar oplevert.

In de tweede plaats rijst de vraag of het op den weg van den Staat ligt door wettelijke bepalingen het in stand houden van bosschen en buitenplaatsen te belemmeren. De wijziging, door den Minister voorgesteld, zal eigenaars er toe prikkelen deze van de hand te doen. Men bedenke dat bosschen reeds daarom een zeer onzeker bezit vormen, wijl de premie voor brandverzekering zoo hoog is, dat het welhaast ondoenlijk is zoodanige verzekering te sluiten.

De wijziging werd niet in het algemeen belang geacht, waar zij een groot deel der bevolking van het genot zal berooven, dat de voor het publiek toegankelijke bosschen en buitenplaatsen biedt en zij moest eenige bevreemding wekken, waar, blijkens het ontstaan en den arbeid van desbetreffende vereenigingen, zich meet en meer de behoefte openbaart aan het behoud van „natuurmonumenten”. Men wees ook op den economischen kant dezer aangelegenheid en op hetgeen in andere landen wordt verricht om ontbossching tegen te gaan en bebossching te bevorderen.

Ook leden, die in beginsel tegen de wijziging geen bezwaar hadden, meenden dat ter tegemoetkoming aan deze bedenkingen eene afwijkende regeling behoorde te worden getroffen.

Voor verschillende anderen wogen de bezwaren tegen het voorstel zoozeer, dat zij ernstig in overweging gaven eene andere oplossing te zoeken, indien de Minister de bestaande regeling niet wenscht te handhaven.

Sommige hunner zouden de voorkeur geven aan de in de toelichting besproken verhooging der vermenigvuldigingsscijfers, al zoude daardoor de bestaande ongelijkheid nog worden vergroot. Echter behoudt men het correctief, dat de belastingplichtige de vrijheid heeft de verkoopwaarde in zijne aangifte te vermelden.

De vraag werd echter gedaan of het wel juist was om het dubbele te noemen van de vermenigvuldigingsscijfers; de indruk wordt gevestigd alsof de onroerende goederen thans nog niet naar hunne halve waarde worden aangegeven. Gewezen werd op de berekening gegeven door den heer DE WIKERSLOOTH DE WEERDESTEYN in de vergadering der Kamer van 8 Maart 1911 (*Handelingen* 1910—1911, bladz. 1654) bij de behandeling van de wijziging der Successiewet; volgens deze berekening was het onroerend goed zeker voor drie kwart der waarde in de vermogensbelasting aangeslagen.

Anderen bevalen aan, de onroerende goederen, overeenkomstig het destijds door den Minister DE MEESTER gedaan voorstel, slechts voor zeker percentage, b. v. 75 of 80 pcts. in de belasting te betrekken.

Weer anderen herinnerden aan hetgeen in Duitschland is geschied. Bedrogen zij zich niet, dan was oorspronkelijk in 1893 in de regeling van den Ergänzungssteuer het stelsel opgenomen, thans door den Minister voorgestaan, doch was men daarvan na eenige jaren van practische ervaring teruggekomen, en geldt thans voor landbouw-, tuinbouw- en boschgronden de bepaling, dat als waarde een zeker veelvoud van de netto-opbrengst moet worden aangegeven. Men zou het op prijs stellen, indien de Minister hieromtrent nadere inlichtingen kon verschaffen en mededeelen om welke redenen men in Duitsch-

land van het eene naar het andere stelsel is overgegaan.

Men wees er op, dat eene waardebepaling naar de opbrengst — althans voor ongebouwde eigendommen — aan het bezwaar te gemoet komt, dat de verkoopwaarde dikwijls geen verband houdt met het rendement van het goed. Wanneer zich in eene streek tuinbouw ontwikkelt, stijgt veelal de prijs van den grond. Toch trekt de landbouwer, die zijn bedrijf op den ouden voet voortzet — en in den regel is hij daartoe wel verplicht — uit dien hoofde niets meer uit zijn bedrijf. Dwingt de stijging der verkoopwaarde hem tot het betalen van meer belasting, dan wordt met zijne draagkracht geen rekening gehouden. Hetzelfde doet zich voor, waar gronden in de nabijheid van zich uitbreidende gemeenten als toekomstige bouwterreinen in waarde stijgen, doch de eigenaars, b. v. warmoeziers, niet tot verkoop er van kunnen overgaan, omdat aldus voor hen het bedrijf zou verloren gaan, waarvan hun bestaan afhankelijk is.

Nog werd ter verdediging van eene waardebepaling naar de netto-opbrengst aangevoerd, dat de grondeigenaar ter zake der inkomstenbelasting toch reeds de netto-opbrengst moet nagaan en aldus een gelijke maatstaf ten aanzien van de beide belastingen zou worden verkregen.

Verschillende leden, die er op aandrongen de wijziging terug te nemen, wezen er op, dat de opbrengst der belasting er slechts in zeer geringe mate door zal worden verhoogd, waar deze slechts f 0,50 per f 1000 bedraagt. Voor elk miljoen meer belastbaar vermogen, door de nieuwe waardebepaling verkregen, zal de schatkist derhalve slechts f 500 ontvangen. In verhouding tot de totale opbrengst kan dus de verhooging vrij onbelangrijk worden genoemd. Getuigde het nu van wijs beleid om ter zake van eene zoo geringe bate een zoo netelig punt aan te roeren als de waardebepaling van het onroerend goed? De moeilijkheden, die het wetsontwerp op zijn weg naar het *Staatsblad* zal onderwinden, worden er zeer door vermeerderd; zelfs zou mislukking van den geheelen arbeid er het gevolg van kunnen zijn. Ook hierom zou men de wijziging gaarne zien vervallen, wijl de door den Minister gewenschte regeling de nieuwe belasting in hooge mate impopulair dreigt te maken en, zooals werd betoogd, tot steeds zich herhalende en langdurige onaangenaamheden tusschen belastingplichtige en fiscus aanleiding kan geven. Bovendien was het eenigszins vreemd, deze wijziging aan te brengen nu de vermogensbelasting tot een Ergänzungssteuer wordt vervormd, die slechts bedoelt de inkomsten uit vermogen zwaarder dan die uit bedrijf te belasten.

Enkele dezer leden verklaarden thans reeds aan het wetsontwerp slechts hunne stem te zullen geven, als het op het hier besproken punt in den oorspronkelijken vorm wordt hersteld. Wellicht zal eene betere oplossing mogelijk zijn, als eenmaal de herziening van de belastbare opbrengst van ongebouwde eigendommen, die in 's Ministers plannen ligt en van verschillende zijden instemming vond, is tot stand gebracht.

De door den Minister voorgedragen wijziging werd door verschillende andere leden tegenover de geoefende critiek in bescherming genomen. Zij wezen er op, dat tegen het beginsel daarvan geen klemmende bedenkingen waren ingebracht en deelden geenszins het bezwaar, dat de verkoopwaarde met eenige juistheid niet zoude zijn te bepalen. Waar het den Minister alleen te doen is om de werkelijke waarde van vermogensbestanddeelen vast te stellen, kan naar hunne meening elke beschouwing over zwaardere belasting van onroerende goederen achterwege blijven. Wanneer ten gevolge van de nieuwe regeling der waardebepaling de belasting in vele gevallen verhoogd wordt, dan blijkt hieruit dat te voren naar een onjuisten maatstaf was geheven.

Men juichte het toe, dat ingevolge de regeling van den Minister steeds met de waardevermeerdering van het onroerend goed zal worden rekening gehouden en vond in eenige meerdere moeite en kosten geen reden dezen theoretisch juisten maatregel niet in de wet op te nemen, waar de thans gebruikte maatstaf alom als onjuist wordt erkend.

Heffing eener inkomstenbelasting.

Dat de wijziging slechts eene betrekkelijk geringe bate in de schatkist zou brengen, werd dezerzijds betwijfeld. Gaarne zag men hieromtrent nadere gegevens van den Minister te gemoet.

De stichtingen.

Met het uitbreiden van den belastingplicht tot stichtingen, die een beroep of bedrijf uitoefenen, kon men zich vrij algemeen vereenigen, al rees de vraag of deze wijziging voldoende gemotiveerd is, wijl er, blijkens de statistiek der Rijksinkomsten, slechts een zestal stichtingen schijnen te bestaan, welke onder de bedrijfsbelasting vallende, eene som van ongeveer f 1000 bijdragen.

Gevraagd werd welke bedrijven worden uitgeoefend door de stichtingen, op welke de wet op de bedrijfsbelasting thans van toepassing is.

Sommige leden betwijfelden of deze wijziging eene verbetering kan worden genoemd, waar de stichtingen systematisch niet in de wet op haar plaats zijn, nu haar belastingplicht zich slechts beperkt tot bedrijfs- en beroepsinkomsten.

De kinderattrek.

Verscheidene leden konden zich niet vereenigen met de in art. 34 aangebrachte wijziging, waardoor de gunstige bepaling ten aanzien van den zoogenaamden kinderattrek wordt beperkt tot belastbare inkomens van ten hoogste f 5000. Zij waren van oordeel dat door die wijziging geen rekening wordt gehouden met het beginsel naar draagkracht, dat men juist bij de directe belastingen tot zijn recht wil doen komen. Immers de argumenten, voor kinderattrek aan te voeren, gelden gelijkkelijk voor grootere en kleinere inkomens. Ook iemand met een inkomen van b.v. f 20 000 heeft meer draagkracht zoo hij kinderloos is, dan wanneer hij een groot gezin heeft te onderhouden.

De Minister had meer recht aan dit beginsel doen wederaren, indien hij eene wijziging had ontworpen, waarbij in stede van eene vermindering van het belastbaar inkomen met f 50 voor iederen minderjarige, eene vermindering met een zeker percentage van dat inkomen was voorgesteld. Aldus zouden niet alleen de kleinste inkomens, maar ook de grootere wezenlijk gebaat zijn, niet het minst ten gerieve van den middenstand. Vooral voor lieden met een middelmatig inkomen maakt het een groot verschil of zij geen, dan wel een aantal kinderen in hun stand hebben op te voeden. Ook elders wordt er zoo over gedacht, getuige Frankrijk, waar voorgesteld is de vermogensbelasting te doen aanvangen bij een vermogen van 30 000 francs en 5000 francs in mindering te brengen voor iederen minderjarige, aan de zorgen van den belastingplichtige toevertrouwd.

Verscheidene andere leden gaven van hunne instemming met 's Ministers voorstel blijk. Zij achtten het billijk en redelijk dat de gunstige bepaling wordt beperkt tot inkomens, waarbij het onderhouden van een gezin een financieelen druk veroorzaakt. Intusschen waren er onder deze leden sommigen, die eene hogere grens voorstonden dan die, door den Minister voorgesteld.

Eene door enkele leden gemaakte opmerking, dat kinderattrek wel op zijn plaats is in eene verteringsbelasting als die op het personeel, doch niet in eene inkomstenbelasting, vond bij verscheidene anderen bestrijding.

Artikelen.**Artikel 9.**

Sommigen achtten de redactiewijziging onder *a* geen verbetering en meenden dat, wanneer men deze wijziging aanbrengt, ter wille van de uniformiteit ook de bepalingen onder *b* en *c* eene overeenkomstige verandering moeten ondergaan.

In het onder n°. 3 overgelegde exemplaar van het wetsontwerp, waarin de door den Minister aangebrachte wijzigingen

in rood zijn aangeduid, wordt tengevolge van eene drukfout ten onrechte voor „minderjarigen” gelezen „meerderjarigen”.

Artikel 13.

In dit artikel is eene wijziging aangebracht, ten einde de inkomsten uit onderneming of arbeid te doen aangeven naar het gemiddelde der opbrengst over de laatste drie jaren.

Terwijl verscheidene leden met deze wijziging hunne instemming betuigden, waren er anderen, die haar in theorie alleszins juist achtend, haar om praktische redenen afkeurden.

De ondervinding, met de bedrijfsbelasting opgedaan, leert, dat zeer vele belastingplichtigen gemakshalve eenvoudig de opbrengst van het laatstverloopen jaar aangeven en dat de administratie daarmede genoegen neemt. Vooral in zaken van geringen omvang stuit het opgeven van een gemiddelde op bezwaren; eene regelmatige boekhouding ontbreekt veelal. Daarbij komt, dat het gevolg der wijziging kan zijn dat, bij plotselingen achteruitgang, in een ongunstig jaar een naar verhouding zeer hoog bedrag aan belasting moet worden betaald. Enkelen dezer leden stelden de vraag of deze aangelegenheid niet aldus ware te regelen, dat den belastingplichtige eens en voor goed de keuze wordt gelaten zijne inkomsten naar het gemiddelde over de laatste drie jaren of naar de opbrengst van het laatst verloopen jaar aan te geven.

Doch niet alleen voor de belastingplichtigen, ook voor de administratie is de wijziging niet zonder bezwaren. Het is voor haar ondoenlijk eene goede controle uit te oefenen en haar inzicht in den gang der bedrijven wordt er zeer door belemmerd; dit bezwaar klemt te meer, waar in het vervolg ook de landbouwers in de belasting zullen worden aangeslagen.

Voorts werd opgemerkt, dat bij handhaving der wijziging, eene aanvulling in het artikel zal moeten worden opgenomen om te voorzien in het geval dat de onderneming of de arbeid wel een vol kalender- of boekjaar, doch nog niet drie jaren geduurd heeft.

Vervolgens werd de vraag gesteld hoe de berekening zal moeten geschieden als in het eerste of tweede der drie jaren het winstaandeel van den belastingplichtige, b.v. door uittreding van een vennoot, is veranderd. Het tweede lid van art. 14 biedt hier geen uitkomst, wijl dit alleen geldt voor het laatste kalender- of boekjaar.

Ook de redactie gaf nog tot enkele vragen aanleiding.

Welke is de bedoeling van „voor eigen rekening gedreven onderneming” en van „voor eigen rekening verrichten arbeid”? Art. 4 zegt dat de belastingplichtige belasting betaalt over „genoten” inkomsten. Wie de opbrengst van eene onderneming geniet, drijft deze voor eigen rekening; een zetbaas ontvangt loon, doch „geniet” niet de opbrengst. De omschrijving schijnt hier derhalve onnoodig.

Ten aanzien van „arbeid” kan de omschrijving beteekenis hebben. Men zal er namelijk de gevolgtrekking uit moeten maken, dat de bepaling niet voor loonarbeid geldt. Echter schijnt dit niet juist voor de gevallen waarin het loon geheel of ten deele uit een winstaandeel bestaat of naar anderen wisselenden maatstaf wordt bepaald. Bovendien rijst de vraag, of hij die voor eigen rekening arbeid verricht in den zin der wet niet is aan te merken als iemand die eene onderneming drijft, zoodat hij reeds valt onder de categorie, welke in de eerste plaats in deze bepaling genoemd wordt.

Artikel 14.

Naar aanleiding van het voorstel om een nieuw lid aan art. 14 toe te voegen, werd de opmerking gemaakt, dat hetgeen dit lid bedoelt te regelen, reeds in art. 12 schijnt vervat. Hieromtrent scheen te minder twijfel te kunnen bestaan, wanneer men las hetgeen 's Ministers ambtsvoorganger in de Memorie van Toelichting bij art. 12 heeft neergeschreven. Onder meer leest men daar: „Iedereen wordt vermoed gedurende het belastingjaar zijn inkomen uitsluitend te ontleenen aan

de bronnen waarover hij bij den aanvang van dat jaar beschikt." Art. 12 houdt dan ook niet de beperking in tot inkomsten uit vermogen, maar strekt zich uit tot alle bronnen van inkomsten.

Men gaf in overweging de wijziging terug te nemen, waar deze in verband met art. 12 verwarring moet stichten. Vervalt het vijfde lid van art. 14, dan is verwarring uitgesloten, ook omdat het wetsontwerp geen suppletoren aanslag kent behalve in het nauwkeurig omschreven geval van navordering.

Opgemerkt werd dat ten gevolge van eene drukfout in het onder n°. 3 afgedrukt exemplaar van het wetsontwerp staat: „door den belastingplichtige” waar moet worden gelezen: „voor den belastingplichtige”.

Artikel 21a.

Sommige leden betwijfelden of het woord „inkomsten” in het eerste lid wel juist is en in de terminologie van het ontwerp past. Zij wezen op het in de Memorie van Toelichting van het wetsontwerp op bladz. 31 en 32 gevoerd betoog omtrent de begrippen „inkomen” en „opbrengst”.

Wat het tweede lid aangaat, konden eenigen zich niet geheel vereenigen met het overnemen van deze bepaling uit de wet op de bedrijfsbelasting.

Vooreerst waren er leden die geen reden zagen waarom op stichtingen tot het geven van onderwijs, welke winst afwerpen, de wet niet van toepassing zoude zijn.

Vervolgens meenden enkelen, dat deze bepaling de aanvulling van art. 1c vrijwel krachteloos zou kunnen maken, wijl stichtingen, welke de wet beoogt te treffen, den weg zouden weten te vinden om buiten haar toepassing te blijven door zich bijv. schijnbaar tot vakonderwijsinrichtingen op industrieel gebied te vervormen.

Eenige leden stelden voorts prijs op eene verzekering van den Minister, dat spaarbanken buiten de toepassing der wet blijven. Thans vallen zij buiten de bedrijfsbelasting uit hoofde van de woorden „het voorkomen of lenigen van armoede” in art. 8. Deze leden hoopten dat men deze opvatting ook bij de toepassing der nieuwe wet trouw zou blijven.

Artikel 30.

Hetgeen de toelichting der in het laatste lid aangebrachte wijziging vermeldt, werd juist geacht, doch men meende dat in het daar aangegeven bezwaar op andere wijze zal moeten worden voorzien, aangezien de nieuwe bepaling in veel gevallen onbillijk zal werken.

De totale belasting bestaat uit de bedragen, die de beide echtgenooten, onafhankelijk van elkaar, hebben te betalen, benevens een excedent, gevolg van de toepassing van het tarief op het totaal der beide inkomens. Het excedent behoort nu zoo te worden verdeeld, dat beide zoeven bedoelde bedragen in gelijke verhouding worden verhoogd. De oorspronkelijke bepaling van het wetsontwerp had die strekking. Door de wijziging zal echter de totale belasting worden omgeslagen in verhouding tot de belastbare inkomens, waarvan het gevolg zal zijn, dat het kleinere inkomen in sterkere mate zal deelen in het excedent dan het grootere.

Een voorbeeld moge dit verduidelijken. Het inkomen van den man bedraagt f 10 000, dat der vrouw f 1000. Respective betalen zij f 265 en f 6,50, samen f 271,50. De belasting naar het gezamenlijk bedrag van f 11 000 bedraagt echter f 305. Wordt nu ingevolge de wijziging de belasting „omgeslagen in verhouding tot ieders belastbaar inkomen”, dan zal de man moeten betalen f 277,27 en de vrouw f 27,73. De aanslag van den man wordt derhalve met ruim 4½ pct. verhoogd, die der vrouw op meer dan het viervoud gebracht.

Moge in de practijk veelal het verschil in regeling niet worden gevoeld, zulks is geen reden om eene bepaling, welke op een juist beginsel berust, te vervangen door eene andere, waaromtrent dit niet kan worden getuigd.

Nog werd naar aanleiding van de voorgestelde wijziging de vraag gesteld, hoe zal worden gehandeld ten aanzien van de belasting, verschuldigd wegens inkomen uit dat deel der goederen, dat in de gemeenschap valt. Anderzijds werd het niet twijfelachtig genoemd, dat, zoo dit geval zich voordoet, die belasting ten name van den man wordt geheven.

Artikel 35.

Bij dit artikel, voor welks bespreking overigens naar de algemeene beschouwingen moge worden verwezen, werd nog de opmerking gemaakt dat thans door eene aanvulling een einde kan worden gemaakt aan eene onbillijkheid, welke zich reeds lang doet gevoelen en welke wordt verergerd nu het tarief der belasting aanzienlijk wordt verhoogd. Men doelde op de belastingheffing van naamlooze vennootschappen, waarvan de aandelen uitsluitend in handen zijn van publiekrechtelijke lichamen en die uitsluitend zijn opgericht ten dienste van inrichtingen van algemeen nut, als waterleidingen, electricische centrales e.d.

Artikel 39.

Zonder in de algemeene beschouwingen omtrent dit ontwerp te willen terugtreden, wenschten verscheidene leden hunne bevreesing te kennen te geven naar aanleiding van de mededeeling in de toelichting, dat de administratie der directe belastingen geene gegevens bezit ten aanzien van in het buitenland wonende eigenaars van hier te lande gelegen onroerende goederen. Men begreep niet hoe de Minister deze opvatting kon zijn toegedaan, waar de uitvoering van de grondbelasting aan de administratie der directe belastingen is opgedragen, de ontvanger van dezen dienst het aanslagbiljet uitreikt en de buitenlander ten kantore van dien ontvanger het bedrag der belasting voldoet.

Ook overigens zag men geen reden om voor buitenlanders eene uitzondering te maken, wijl zij buiten vaste goederen bovendien andere te belasten inkomsten kunnen genieten, als tantièmes e.d., en zij immers voor hun totaal inkomen uit de in art. 22 genoemde bronnen worden aangeslagen.

Vervolgens werd gevraagd, waarom het aangifte-biljet zal worden uitgereikt door den *inspecteur* van het eene en den *ontvanger* van het andere dienstvak.

Voorts gaf het onder *a* bepaalde aanleiding tot de opmerking, dat het minder juist schijnt te spreken van „personen, die door hem geacht worden belastingplichtig te zijn in de vermogensbelasting”. Immers „belastingplichtig” heeft eene wijdere strekking: ingevolge art. 1, in verband met het opschrift van hoofdstuk I, is een ieder, die binnen het Rijk woont, belastingplichtig. Bedoeld is „belastingschuldig”. Ook zoude men in plaats van de aangehaalde woorden kunnen lezen: „personen, die naar zijne meening in de vermogensbelasting moeten worden aangeslagen”.

Gevraagd werd of de aanslag der personen, die later blijken niet in de vermogensbelasting te moeten bijdragen, toch door den dienst der registratie wordt geregeld. Het ontwerp beantwoordt, naar men meende, de vraag bevestigend, hoewel voor deze categorie elke reden om hare aanslagen door die administratie te zien vastgesteld, vervalt.

Men meende dat, in overeenstemming met art. 2 van het wetsontwerp, de aanhef onder 2°. behoorde te luiden: „de niet binnen het Rijk wonende of gevestigde personen en lichamen”.

Omtrent het onder *b* bepaalde werden de volgende opmerkingen gemaakt.

Het woord „inkomsten” onder 1°. en 2°. zal op den bij art. 21a vermelden grond door „inkomen” zijn te vervangen.

Waar in art. 7 naast „traktementen” ook salarissen en arbeidsloonen worden genoemd, zal eene overeenkomstige aanvulling onder 1°. moeten worden aangebracht.

Heffing eener inkomstenbelasting.

Het Latijnsche woord „sub” ware hier en in andere artikelen te vermijden.

De verwijzing onder 2°. naar het derde lid van art. 2 gaf aanleiding tot de opmerking dat art. 2 slechts één lid bevat, zoodat bedoelde aanduiding op andere wijze zal zijn te geschieden.

Waarom, zoo vroeg men voorts, is onder 2°. alleen sprake van „personen”, terwijl art. 2 ook op „lichamen” betrekking heeft?

Onder 3°. schijnt na „stichtingen” uitgevallen te zijn het woord „bedoeld”.

Eindelijk deed het laatste lid de vraag stellen, waarom daarin niet is opgenomen de uitzondering betreffende uitreiking door middel van de post, vermeld in het tweede lid van het vervallen artikel 44.

Artikel 49.

Sommige leden begrepen niet, dat de Minister tot schrapping van dit artikel kon overgaan. De in de toelichting aangevoerde redenen achtten zij niet klemmend.

Door andere leden werd deze opmerking bestreden en het schrappen van dit artikel toegejuicht.

Artikel 54.

Eenige leden konden het niet goedkeuren, dat door de wijziging de mogelijkheid wordt geopend voor meerdere gemeenten te zamen één schattingscommissie in te stellen. Zij hoopten, dat van deze bevoegdheid slechts in weinig gevallen gebruik zal worden gemaakt, wijl een goede aanslag juist door bekendheid in kleinen kring kan worden verkregen.

Artikel 58.

Men kon niet algemeen instemmen met de opvatting van den Minister, dat de voorgestelde aanvulling van den eed noodig is, ondanks de bepalingen van artt. 98 en 115 van het wetsontwerp. Indien de Minister hiervoor geen nader argument kon aanvoeren, achtten zij de aanvulling overbodig, derhalve ongewenscht.

Gewezen werd op de wenschelijkheid om de redactie in overeenstemming te brengen met art. 98.

Artikel 63.

Sommige leden konden de wijziging niet goedkeuren. Zij vreesden dat deze onnoodig tot moeilijkheden aanleiding zal geven. Waar het bovendien, blijkens de toelichting, niet in de bedoeling ligt een anderen kring aan te nemen dan in het ontwerp was voorgesteld, was het niet duidelijk welke waarde de Minister aan de wijziging hecht. Ingevolge de oorspronkelijke redactie waarborgde de wet, dat de kring eener commissie van aanslag zich tot eene inspectie beperkt. Wijkt men hiervan af, dan zullen er twee voorzitters zijn, ongerekend de gevallen, waarin de inspecteurs der registratie zullen presideeren. Bezwaren kunnen hieruit ontstaan, o.m. ten aanzien van het uitschrijven van vergaderingen.

Voorts wezen deze leden er op, dat het derde lid van het oorspronkelijk artikel voorzag in de mogelijkheid om in eene inspectie meer dan éene commissie van aanslag in te stellen, zoodat in dit opzicht de wijziging onnoodig was, terwijl zij voor bovengenoemde gevallen geen aanbeveling verdiende.

Artikel 64.

Gewezen werd op den eigenaardigen toestand, welke zal ontstaan doordien de inspecteurs der directe belastingen en der registratie afwisselend voorzitter zullen zijn der commissie van aanslag al naar gelang den aard van de in behandeling zijnde zaak.

Men betwijfelde of deze regeling aanbeveling verdient, vooral met het oog op de bestaande rivaliteit tusschen de twee dienstvakken.

Artikel 67.

Gaarne vernam men op welken grond de wijziging, in het eerste lid aangebracht, steunt. Indien zij instemming verdient, zal, naar men meende, moeten worden overwogen of het artikel ook overigens niet moet worden gewijzigd, wijl het oorspronkelijk artikel er van uitgaat, dat alleen degene, die eene aangifte heeft gedaan, gehoord wordt. Het woord „aangever” zal in het tweede lid niet kunnen behouden blijven.

Voor „belastingplichtige” zal om de vermelde reden „belasting-schuldige” moeten worden gelezen.

Artikelen 78a, 78b, 78c.

Het voorschrift dat de in artikel 78a bedoelde aanslagen zullen worden opgenomen in „een gemeentesgewijs aan te leggen register” deed de vraag stellen of hierin eene uiting moest worden gezien van 's Ministers voornemen om het daarheen te leiden, dat gemeentelijke opcenten op deze belasting kunnen worden geheven.

Verscheidene leden zouden gaarne stappen in deze richting zien gedaan, wijl zij in de Rijksinkomstenbelasting eene goede basis zagen voor zoodanige opcenten. De opmerking werd intusschen gemaakt, dat, wanneer aan dezen wensch moest worden voldaan, het minimum van het belastbaar inkomen zou behooren te worden verlaagd, wijl anders te veel personen buiten de gemeentelijke heffing zullen vallen, die goedschiks kunnen bijdragen.

Bij de algemeene beschouwingen is er reeds op gewezen, dat de splitsing van den aanslag, welke de Minister in het ontwerp heeft gebracht, ten gevolge heeft dat de beantwoording van verschillende belangrijke vragen, welke zich zullen voordoen — als de vraag welke betalingstermijnen zullen zijn in acht te nemen, de vraag of de belastingsschuld eene bevoorrechte schuld is — afhankelijk wordt gesteld van het feit of men al dan niet „geacht” wordt belastingsschuldig te zijn in de vermogensbelasting. Men kon zulks, bij gemis van eenig verband tusschen een en ander, niet goedkeuren. Vooral zal het verschil in voorschriften omtrent invordering en betaling bezwaarlijk zijn voor de categorie der belastingplichtigen, wier vermogen omstreeks f 16 000 bedraagt. Op hem zullen nu eens de bepalingen der vermogensbelasting, dan weer die van de wet van 22 Mei 1845 (*Staatsblad* n°. 22) van toepassing zijn. Van een bloot toeval zal het afhangen of zij hunne belasting moeten voldoen in twee termijnen, dan wel maandelijks zullen kunnen betalen, of zij voor de betaling den wellicht verren gang naar den ontvanger der successierechten zullen moeten afleggen, dan wel of zij zich in de nabijheid bij den ontvanger der directe belastingen van hunne verplichtingen zullen kunnen kwijten. Opnieuw trad hier in het licht tot welke onlogische consequenties en mogelijke verwarring de door den Minister gewenschte splitsing in de aanslagregeling moest voeren.

Nog werd de opmerking gemaakt, dat uit den aanhef van art. 78c de toelichtende mededeeling, dat de wetgever „in afwachting” is van vervanging van de wet van 1845 door eene nieuwe, behoort te vervallen.

Artikel 79.

Gewezen werd op de ruime strekking, welke de aanvang van het artikel kan hebben: navordering zal kunnen geschieden, „bijaldien enig feit grond oplevert voor het vermoeden dat een aanslag ten onrechte is achterwege gebleven of vernietigd of dat een te lage aanslag is opgelegd”. Men achtte het juist, dat, wanneer b. v. uit eene aangifte voor de successie ontduiking der inkomstenbelasting blijkt, navordering plaats heeft, doch de woorden „bijaldien enig feit grond oplevert voor het vermoeden” zijn uiterst vaag. Zal b. v. de hoogere aangifte in een volgend jaar als zoodanig „feit” kunnen worden aangemerkt? Zoo ja, dan vreesde men dat de navordering in de practijk tot vele bezwaren aanleiding zal geven.

Anderen erkenden de gegrondheid van de hier geoefende critiek, doch betwijfelden of het mogelijk is eene betere redactie te vinden. Men zal, eenmaal het instituut der navordering in de wet opnemend, op den tact der administratie moeten vertrouwen.

Sommigen betwijfelden of de woorden „van den belastingplichtige of zijne erfgenamen” wel juist zijn. Onder „navorderen”, zoo meenden zij, is te verstaan het vaststellen van een suppletoire aanslag. Echter zal dan de navordering ook na het overlijden van den belastingplichtige (beter: belasting-schuldige) *te diens name* moeten geschieden, al zal de invordering van de erfgenamen moeten plaats hebben. Ook in art. 45 B van de wet op de vermogensbelasting, volgens welke bepaling de nadere aanslag tot den belastingplichtige wordt gericht, schijnt dit stelsel te zijn gevolgd.

De redactiewijziging in het laatste lid, waarbij „wanneer” wordt veranderd in „als, of voor zooverre” kwam niet duidelijk voor. Men vroeg inlichtingen omtrent de toevoeging „of voor zooverre”. De belastingplichtige is al of niet tot het doen van eene aangifte verplicht. Is dit juist, dan missen de toegevoegde woorden beteekenis.

Artikel 80.

De toelichting zegt, dat het in art. 79 bedoelde feit bijna uitsluitend zal „bestaan in ingeleverde successie-memoriën, hoogere vermogensaangiften kortom uit stukken, die bij de administratie der registratie inkomen”.

In de eerste plaats scheen die opvatting onjuist. Zoo worden bij de uitvoering der bedrijfsbelasting herhaaldelijk aan de ambtenaren der directe belastingen op geheel andere wijze feiten bekend, die grond zouden kunnen leveren voor navordering. De wet laat de navordering niet toe, de administratie maakt evenwel van de verkregen kennis gebruik bij de regeling van den aanslag in het volgend jaar.

Doch afgezien daarvan wekt de toelichting den indruk, dat successie-memoriën en te registreeren stukken inkomen bij den inspecteur der registratie. Immers de Minister wenscht de regeling van den naderen aanslag te houden „in de hand, die de gegevens daarvoor ontving”. Dit is echter niet het geval; de memoriën komen in bij den ontvanger der successie, de akten bij dien der registratie. Deze ambtenaren kunnen de feiten, waaraan de juistheid van den aanslag moet worden getoetst, even goed aan den inspecteur der directe belastingen mededeelen als aan dien der registratie. Geldt het een aanslag, ingevolge art. 39 uitgegaan van den inspecteur der directe belastingen, dan kan deze, en deze alléén, nagaan of er grond is voor navordering. De inspecteur van de registratie is met de zaak totaal onbekend en moet beginnen de stukken op te vragen bij de administratie der directe belastingen. Het artikel gaat zoo ver, dat zelfs wanneer het geldt een belastingplichtige, aangeslagen door den inspecteur der directe belastingen, en deze inspecteur het „feit” van artikel 79 ontdekt — zoo b.v. blijkt bij de behandeling eener reclame in zake personeele belasting dat de opbrengst van een huis te laag werd opgegeven —, die inspecteur de navordering geheel in handen moet stellen van zijn ambtgenoot bij de registratie, die noch met den belastingplichtige, noch met het „feit” iets te maken had.

Eene zoodanige regeling achtte men niet juist; het is rationeel dat iedere administratie voor de navordering zorgt, welke hare aanslagen betreft.

Ook de redactie van het artikel ondervond critiek.

Men meende, dat het woord „uitsluitend” moet worden verplaatst, zoodat wordt gelezen: „dat uitsluitend een of meer der bronnen” enz.

Niet voorzien is in het geval, dat een of meer der bronnen van inkomen bij de bepaling van het belastbaar inkomen in het geheel niet in aanmerking zijn genomen. Vóór „tot een te laag bedrag” zal derhave moeten worden ingevoegd: „niet of”.

Artikel 81.

Dat de reeds geuite klacht omtrent weinig zorg bij het ontwerpen der wijzigingen goeden grond had, bleek, naar men opmerkte, niet het minst bij de nadere beschouwing van dit artikel.

Naar de reeds besproken onderscheiding zal in het tweede zoowel als in het laatste lid voor „belastingsschuldige” zijn te lezen: „belastingplichtige”.

In het tweede lid ware „bij zijn overlijden” te vervangen door: „na diens overlijden”.

De woorden: „waarover de navordering zich uitstrekt” in het derde lid schijnen niet juist; immers er is van navordering in dezen stand der zaak nog geen sprake; slechts is er een onderzoek gaande, dat tot navordering kan leiden.

Het vijfde lid, volgens hetwelk „het bewijs der machtiging geldt als bewijs, dat het voorschrift van het tweede lid is nageleefd”, deed vragen wat met „het bewijs” der machtiging wordt bedoeld. Waarom werd de bepaling niet overeenkomstig de redactie van art. 45 B der wet op de vermogensbelasting aldus geredigeerd: „De machtiging, door den bij het eerste lid bedoelden hoofdamtenaar verleend, geldt als bewijs” enz.?

Het zal, naar men meende, in de bedoeling liggen het slot van het vijfde lid te lezen: „dat de voorschriften van het tweede en derde lid zijn nageleefd”.

Het zesde lid bepaalt, dat het tweede lid buiten toepassing blijft indien de belastingplichtige of zijne erfgenamen verklaren dat zij tot de bij het tweede lid bedoelde opheldering niet in staat zijn. Hoe kan echter het tweede lid buiten toepassing worden gelaten, als er eerst gebruik van moet worden gemaakt, om de verklaring uit te lokken, dat opheldering niet mogelijk is?

Uit het oogpunt van elegantie verdient het aanbeveling niet van „dit tweede lid”, doch van „het tweede lid” te spreken.

Gevraagd werd of het niet de voorkeur verdient „den” vóór „te lagen aanslag” te schrappen of te vervangen door „een”, wijl het hier niet geldt mededeeling van het bedrag van den aanslag, doch van het feit van te lagen aanslag.

Zullen aan het slot vóór „aanslag” niet moeten worden ingelascht de woorden „of vernietigden”? Men verwees naar den aanhef van art. 79.

Artikel 82.

In aansluiting aan de te dien aanzien bij de algemeene beschouwingen gemaakte opmerkingen drong men aan op eene aanvulling van het artikel in dien voege, dat de viervoudige verhooging van den aanslag niet plaats vindt, zoo het „feit” van art. 79 bestaat in eene hoogere aangifte in een volgend jaar. Op billijkheidsgronden zoowel als om praktische redenen verdient dit aanbeveling.

Voorts werd naar aanleiding van het eerste lid opgemerkt, dat niet licht zal *blijken*, dat slechts over één belastingjaar te weinig belasting is geheven. Sommige leden zouden deze beperking ruimer geredigeerd wenschen te zien.

Anderzijds werd de opmerking gemaakt, dat de bepaling ontduiking in de hand werkt, wijl het den belastingplichtige in de gelegenheid stelt eenmaal eene proef met eene te lage aangifte te nemen.

Artikel 85.

Deze wijziging, in verband staande met het schrappen van art. 79, lid 2, van het oorspronkelijk wetsontwerp, schijnt onvolledig, nu geen melding wordt gemaakt van het geval dat geen aanslag is opgelegd.

Artikel 87.

In verband met de aanvulling, welke art. 66 heeft ondergaan, schijnt de hier voorgestelde toevoeging achterwege te kunnen blijven.

Ook werd de opmerking gemaakt, dat het laatste lid niet volledig is, wijl blijkens art. 66 in vele gevallen niet een

Heffing eener inkomstenbelasting.

inspecteur, doch eene schattingscommissie of eene commissie van aanslag den aanslag vaststelt.

Artikel 90.

Nu de ontheffing, in dit artikel bedoeld, slechts zal worden verleend voor zooveel betreft bepaalde bronnen van inkomen, schijnt het raadzaam, dit duidelijker uit te drukken dan in de voorgedragen redactie geschiedt. Aldus zal worden voorkomen dat belanghebbenden, die het verband tusschen het eerste en tweede lid van dit artikel vaak niet zullen begrijpen, de administratie overstroomden met verzoeken, welke toch niet kunnen worden ingewilligd.

Het zal gewenscht zijn daartoe het eerste en het tweede lid samen te smelten, waarbij tevens de minder fraaie uitdrukking „ontheffing op zijn aanslag” ware te vermijden.

Gevraagd werd of onder „eigen onroerende goederen” ook zijn te begrijpen de rechten van erfpacht, opstal, beklemming, enz. Men gaf in overweging de in art. 2 gemaakte onderscheiding tusschen „goed” — lichamelijke zaak — en „recht” — onlichamelijke zaak — ook hier te bezigen.

De terminologie van het wetsontwerp schijnt voorts te eischen dat het woord „inkomsten” in het tweede lid wordt vervangen door „opbrengsten”.

Artikel 91.

Met de schrapping van de woorden „of door het overlijden zijner echtgenoot” in het eerste lid, konden verscheidene leden zich niet vereenigen. Ook achtten zij de toelichting onjuist. Dat ten aanzien van de inkomsten uit eigen vermogen wegens overlijden geene ontheffing wordt toegestaan, is billijk, nu de toeneming van het vermogen der erven in den loop van het jaar hunne belasting niet verhoogt; het is rationeel dat zij, de inkomsten van de erfenis genietend, overeenkomstig den aanslag van den erflater de belasting voldoen.

Anders staat het waar de echtgenoot overlijdt; het kan zijn dat de man dientengevolge in eene zeer ongunstige financiële positie verkeert en het gaat niet aan, hem, die in vele gevallen niet tot de erven behoort, ontheffing te onthouden.

Vervolgens betwijfelden sommige leden de juistheid van de invoeging in het laatste lid. De berekening van het gedeelte, dat het belastbaar inkomen overeenkomstig het eerste lid moet dalen opdat ontheffing kan worden verleend, geschiedt over het geheele inkomen. Echter zal dan ook bij de stijging, bedoeld in het laatste lid, rekening moeten worden gehouden met het totaal nieuwe inkomen. Als voorbeeld werd gewezen op een persoon die een inkomen heeft van f 10 000, waarvan f 3000 uit beroep en f 7000 uit vermogen. Door staking van het beroep daalt het inkomen tot f 7000, doch binnen drie maanden stijgt op andere wijze dan in het laatste lid genoemd, zijn inkomen wederom op het vroeger bedrag van f 10 000. Nu zal ingevolge de invoeging in het laatste lid, welke eene beperkende strekking heeft, ontheffing worden verleend, alhoewel de ratio van die bepaling zulks allerminst medebrengt.

Artikel 98.

Ingevolge de voorgestelde toevoeging aan het eerste lid, waaromtrent de toelichting niets inhoudt, wordt het aan den ambtenaar overgelaten te beoordeelen of „invordering van eenige aan den lande verschuldigde belasting” het noodig maakt mededeelingen te doen, welke overigens aan de ambtelijke geheimhouding zijn onderworpen. Men achtte het niet vrij van bedenking dat een ambtenaar op eigen gezag van de hierbedoelde wetenschap gebruik zal kunnen maken voor de invordering van eenige, thans wellicht nog niet bekende, Rijksbelasting. Daarbij werd opgemerkt dat, blijkens de Memorie van Toelichting van het wetsontwerp, den ambtenaren, ook al worden bedoelde woorden niet ingelascht, toch door hunne superieuren kan gelast worden de gegevens, die hun bij de

uitvoering van de inkomstenbelasting bekend werden, mede te deelen aan andere onder het Departement van Financiën ressorteerende ambtenaren.

Overigens was het niet duidelijk waarom slechts van „invordering” wordt gewaagd. Vermoedelijk zal bij het *innen* der belastingen de kennis, bij de uitvoering der inkomstenbelasting verkregen, uiterst zelden te pas komen. De bedoeling van de invoeging zal, naar men meende, van wijdere strekking zijn; vermoedelijk had de Minister het oog op de uitvoering van eenige Rijksbelastingwet in het algemeen.

Artikel 99.

De wijziging in het laatste lid kwam taalkundig onjuist voor, wjl „de inspecteur” niet onderwerp is van de voorafgaande zinsnede. In plaats van „Hij” ware te lezen: „Deze”.

Artikel 102.

Men meende, dat de invoeging in het laatste lid, in verband met de aanvulling van art. 66, kon achterwege blijven.

Artikel 105.

De opmerking werd gemaakt, dat kwijtschelding of vermindering van den aanslag alleen toelaatbaar kan zijn, als deze onjuist is. In die gevallen kan de directeur der directe belastingen of die der registratie ingevolge art. 104 den belastingplichtige recht doen wedervaren. Nu zal ingevolge art. 105 de Kroon eene gelijke bevoegdheid hebben, zij het eene meer beperkte, nl. in geval van dwaling of verschoonbaar verzuim. Men meende dat deze artikelen niet met elkaar in overeenstemming zijn, en stelde de vraag, waarom de bevoegdheid tot herstel van *vergissingen* bij de Kroon moet gebracht worden. Anders staat het met „de verhooging, in de artt. 82 en 87 genoemd”, wjl deze gevallen eenigszins analoog zijn aan de gratie in strafzaken, van ouds een attribuut der Kroon. Men gaf in overweging de bepaling van art. 105 tot deze gevallen te beperken.

Artikel 112.

Nu de boete bij navordering in het ontwerp is opgenomen, kwam het in dit artikel genoemde maximum der bedreigde geldboete van drie duizend gulden sommigen leden zeer hoog voor. Dat een belastingplichtige na eene betaling van het viervoud der ontdoken belasting alsnog kan worden veroordeeld tot eene boete van f 3000 was, naar men opmerkte, niet in overeenstemming met het in het strafrecht gehuldigd beginsel: non bis in idem.

Andere leden merkten hiertegen op, dat de verhooging bij navordering niet als „straf” bedoeld is en ook geheven wordt bij onopzettelijk onjuiste aangifte. De boete van art. 112 is uitsluitend tegen opzet gericht en kan dus bezwaarlijk in vergelijking worden gebracht met een rechtsleed, dat van het opzet geheel onafhankelijk is.

Artikel 114.

Waar het hier eene strafbepaling geldt, is groote nauwkeurigheid van redactie geboden. Uit dien hoofde rees de vraag, of het meervoud „die ambtenaren” onder 2°. wel juist is, wjl de straf ook zal moeten kunnen worden opgelegd, indien het valsche of vervalschte stuk aan één ambtenaar, b.v. den inspecteur der registratie, is aangeboden.

Artikel 124.

Wet op de vermogensbelasting.

Artikel 3.

Enige leden waren van meening, dat ook de in vaste huur of pacht uitgegeven goederen naar de verkoopwaarde behoorden te worden belast, weshalve zij op nadere wijziging van dit artikel aandrongen.

Artikel 6.

Sommige leden meenden, bij deze verder strekkende wijziging der wet op de vermogensbelasting, terug te moeten komen op de regeling ten aanzien van het vruchtgenot, welks vrijstelling de schatkist op een bedrag van, naar men dacht, f 200 000 's jaars zal komen te staan.

Zij konden niet inzien, dat het vruchtgenot aan de vermogensbelasting, omdat zij eene aanvullingsbelasting wordt, moet worden onttrokken. Zij achtten het tegenwoordig stelsel, waarin de bloote eigendom buiten de belasting valt, doch de vruchtgebruiker naar vier vijfden wordt belast, juist. Waarom zal nu, bij invoering van eene inkomstenbelasting, de vruchtgebruiker vrij uitgaan ten aanzien van de vermogensbelasting, terwijl dit recht juist zeer vaste inkomsten verschaft en in elk geval een voorsprong geeft op hen, die alleen op inkomsten uit arbeid zijn aangewezen?

Anderen deelden deze zienswijze niet. Immers de vermogensbelasting heeft de strekking de inkomsten uit vermogen zwaarder dan die uit arbeid te doen belasten, omdat het vermogen blijvend is en aan de erfgenamen overgaat, terwijl hij die van zijn inkomsten uit arbeid moet leven, wil hij bij zijn dood iets aan zijne kinderen nalaten, een deel zijner inkomsten tot kapitaalvorming moet aanwenden. In dit stelsel is het billijk, dat ook het vruchtgenot, als van slechts tijdelijke waarde, niet door de vermogensbelasting wordt getroffen; ook hier geldt het eene bron van inkomsten welke na het overlijden niet blijft vloeien.

Artikel 7.

Nog werd naar aanleiding van de wijziging van dit artikel opgemerkt, dat in verband daarmee de beweegreden van het wetsontwerp uitbreiding behoeft, omdat hetgeen in dit artikel

wordt veranderd geen uitvloeisel is van het vaststellen van eene Rijksinkomstenbelasting.

Voorts keurden sommige leden het af, dat deze wijziging in het ontwerp betreffende de inkomstenbelasting was opgenomen, wijl daardoor de vrijheid om aan die wijziging hunne stem te onthouden werd beperkt.

Artikel 16.

Door het derde lid van art. 16 geheel in te trekken, vervalt, naar men opmerkte, meer dan is toegelicht en dan ook aanbeveling verdient. Men gaf in overweging het derde lid aldus te lezen: „Indien hij, aan wien een biljet is gezonden, geen vermogen heeft, verklaart hij dit op het biljet, dat aldus als aangifte onderteekend wordt.”

Artikel 125.

Sommige leden achtten het verkieslijk de wet op de bedrijfsbelasting in een nieuw in te voegen art. 124a vervallen te verklaren.

Voorts wees men er op dat de officieele titel van de in te trekken wet luidt: „wet tot heffing eener belasting op bedrijfs- en andere inkomsten”.

Aldus vastgesteld den 3den Maart 1914.

VLIEGEN.
VAN BEST.
DE GEER.
KOOLEN.
PATIJN.